

KLANK & TAAL

NR 02 • 2023

NIEUWE GELUIDEN IN LEIDEN

DE LEIOSE
SALON

DE LEIDSE SALON IN 2023

Geachte muzikliefhebber,

Met plezier presenteren we u het concertprogramma van 2023 van de Leidse Salon. Onze concerten vinden plaats in de Leithenzaal van het historische Utopa Weeshuis aan de Hooglandse Kerkgracht 17 in Leiden. Onze intieme concertzaal biedt plaats aan 100 bezoekers.

In thematische concertreeksen hoort u kamermuziek op hoog niveau. We programmeren in de vergetelheid geraakte composities van vervolgde componisten in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog. Er klinkt muziek van componisten uit Wenen met aandacht voor de eerste en tweede Weense school. In liedrecitals klinken getoonzette gedichten van Verlaine, Poesjkin en Yeats en Heine. Meditatieve en hallucinerende muziek zonder tijd, begin en eind komt aan bod in concerten met werken van o.a. Morton Feldman, Hans Otte en John Adams. Niet-westerse instrumenten als de ney, de shakuhachi en de duduk gaan in 'poëtische dialoog' met westerse instrumenten. En in de serie 'Brieven, verhalen, gedichten en boeken' onderzoeken we het genre van 'muziek en taal' met spoken word, melodrama, muziektheater, fictie en gedeclameerde (liefdes)brieven.

Na afloop van de concerten is er gelegenheid om na te praten en van gedachten te wisselen met de uitvoerende musici.

Van harte welkom bij de Leidse Salon!

PAGINA
84

INHOUD

- 01 **WELKOM** bij de Leidse Salon
- 02 **INHOUD**
- 04 **AGENDA** Januari t/m november 2023
- 08 **1 WENEN**
- 12 **2 GEDICHTEN OP MUZIEK**
- 16 **3 BRIEVEN, VERHALEN, GEDICHTEN EN BOEKEN**
- 20 **4 POËTISCHE DIALOGEN**
- 24 **5 MUZIEK ZONDER TIJD EN EINDE EN BEGIN**
- 28 **6 VERVOLGDE COMPONISTEN IN NEDERLAND TIJDENS DE TWEEDE WERELDOORLOG**
- 32 **DONDERDAG 12 JANUARI 2023**
Beethovens late kwartet opus 131
- 36 **VRIJDAG 20 JANUARI 2023**
Duo's voor harp en fluit en pianosonates
- 40 **DONDERDAG 26 JANUARI 2023**
Brieven aan de Meesters
- 42 **VRIJDAG 3 FEBRUARI 2023**
Muwasha, de Arabisch Andalusische poëzie
- 46 **VRIJDAG 10 FEBRUARI 2023** Alexander Poesjkin (1799-1837)

PAGINA
32

PAGINA
102

- 48 **VRIJDAG 17 FEBRUARI 2023**
Van Adams tot Pärt
- 52 **WOENSDAG 22 FEBRUARI 2022**
De eerste en de tweede Weense School
- 54 **VRIJDAG 10 MAART 2023**
Japanse poëzie, shakuhachi en harp
- 58 **VRIJDAG 17 MAART 2023**
De Russische ziel
- 62 **VRIJDAG 24 MAART 2023**
Vleugels: Clara & Robert Schumann, een opmerkelijk liefdespaar
- 66 **DONDERDAG 30 MAART 2023**
Klank als ruimte
- 68 **DONDERDAG 6 APRIL 2023**
Instrumentale passiemuziek
- 70 **WOENSDAG 12 APRIL 2023**
'Harry', Heine in Holland

PAGINA
48

PAGINA
120

PAGINA
88

PAGINA
52

- 74 **DONDERDAG 20 APRIL 2023**
De duivelskunstenaar Paganini
- 76 **DONDERDAG 11 MEI 2023**
Perzische verzen
- 80 **WOENSDAG 17 MEI 2023**
Melodrama uit de negentiende eeuw
- 84 **VRIJDAG 26 MEI 2023**
Het Weense fin de siècle
- 88 **VRIJDAG 2 JUNI 2023**
Liederen en cellosonates
- 92 **VRIJDAG 15 SEPTEMBER 2023**
Verlaine door Fauré getoonzet
- 96 **DONDERDAG 21 SEPTEMBER 2023**
Come, see what Love did to me
- 100 **DONDERDAG 28 SEPTEMBER 2023**
La sonate de Vinteuil

PAGINA
110

PAGINA
92

- 102 **VRIJDAG 6 OKTOBER 2023**
Liederen en cellosonates
- 106 **DONDERDAG 12 OKTOBER 2023**
Van Armenië, via Spanje naar Nederland
- 108 **VRIJDAG 27 OKTOBER 2023**
Old Songs re- sung
- 110 **DONDERDAG 2 NOVEMBER 2023**
Een oog in de zee, Ariadne en Theseus
- 116 **DONDERDAG 9 NOVEMBER 2023**
Minimalistisch raffinement
- 118 **VRIJDAG 17 NOVEMBER 2023**
Op het ritme van de taal met Babs Gons
- 120 **VRIJDAG 24 NOVEMBER 2023**
Hongaarse vrienden in Nederland
- 126 **DONDERDAG 30 NOVEMBER 2023**
William Butler Yeats, Alfred Edward Housman en John Masefield: English Song
- 130 **LID WORDEN** van de Leidse Salon
- 132 **ALGEMENE INFORMATIE**

JANUARI

DONDERDAG 12 JANUARI

WENEN 1

Een laat kwartet

Quatuor Danel met Beethovens opus 131 (Blz 32)

VRIJDAG 20 JANUARI

VERVOLGDE
COMPONISTEN 1

Duos voor harp en fluit en pianosonates

Eleonore Pameijer fluit, Erika Waardenburg harp en Tobias Bosboom piano. Werken van Johanna Bordewijk-Roepman, Marius Flothuis en Lex van Delden. (Blz 36)

DONDERDAG 26 JANUARI

BRIEVEN,
VERHALEN,
GEDICHTEN EN
BOEKEN 1

Brieven aan de meesters

Pianist Camiel Boomsma met brieven aan en werken van o.a. Bach, Haydn Chopin en Wagner. (Blz 40)

FEBRUARI

VRIJDAG 3 FEBRUARI

POËTISCHE
DIALOGEN 1

Muwasha, de Arabisch Andalusische poëzie

Zangeres Rima Khcheich en Tony Overwater contrabas met traditionele en moderne Arabische muziek. (Blz 42)

VRIJDAG 10 FEBRUARI

GEDICHTEN
OP MUZIEK 1

Poesjkin verklankt

Mezzosopraan Ekaterina Levental en pianist Frank Peters met liederen en pianosolo's van Nicolai Medtner. (Blz 46)

VRIJDAG 17 FEBRUARI

MUZIEK ZONDER
TIJD EN EINDE EN
BEGIN 1

Van Adams tot Pärt

Pianist Ralph van Raat met Pärt, Pinkham, Tanaka, Franssens en Adams. (Blz 48)

WOENSDAG 22 FEBRUARI

WENEN 2

De eerste en tweede Weense school

Keiko Shichijo, piano en fortepiano met Mozart, Webern en Schönberg. (Blz 52)

MAART

VRIJDAG 10 MAART

POËTISCHE
DIALOGEN 2

Janpanse poëzie, shakuhachi en harp

Harrie Starreveld shakuhachi, Ernestine Stoop harp en Takako Kunugi voordracht met Japanse traditionele muziek en poëzie en werk voor harp solo. (Blz 54)

VRIJDAG 17 MAART

BRIEVEN,
VERHALEN,
GEDICHTEN EN
BOEKEN 2

De Russische ziel

Noé Inui viool, Vassilis Varvaresos piano en actrice Chiara Tissen met Russische literatuur en muziek van Prokofiev en Roslavets. (Blz 58)

VRIJDAG 24 MAART

BRIEVEN,
VERHALEN,
GEDICHTEN EN
BOEKEN 3

Vleugels, een opmerkelijk liefdespaar Saskia Temmink en Thom Hoffman

spel en het Storioni trio met werken van Clara en Robert Schumann. (Blz 62)

DONDERDAG 30 MAART

MUZIEK ZONDER
TIJD EN EINDE EN
BEGIN 2

Klank als ruimte

Pianist Reinier van Houdt speelt Feldman, Scelsi en Rasten. (Blz 66)

APRIL

DONDERDAG 6 APRIL

WENEN 3

Instrumentale passiemuziek

Het Animato kwartet met Joseph Haydns 'Die sieben letzten Worte unseres Erlösers am Kreuze' (Blz 68)

WOENSDAG 12 APRIL

GEDICHTEN OP
MUZIEK 2

'Harry', Heine in Holland

Bas-bariton Marc Pantus en pianist Daan Boertien met Nederlandse muziek op gedichten van Heinrich Heine. (Blz 70)

DONDERDAG 20 APRIL

BRIEVEN,
VERHALEN,
GEDICHTEN EN
BOEKEN 4

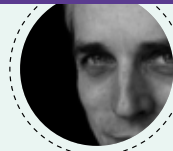
De Duivelskunstenaar Paganini

Lisa Jacobs viool, Dario Bunocelli piano en Vrouwkje Tuinman schrijver en verteller met muziek van Paganini en Rossini. (Blz 74)

MEI

DONDERDAG 11 MEI

POËTISCHE
DIALOGEN 3

Perzische verzen

Afra Mussawisade percussie, Jeroen van Vliet piano en Nafiss Nia poëzie met improvisaties, eigen composities en gedichten. (Blz 76)

WOENSDAG 17 MEI

BRIEVEN,
VERHALEN,
GEDICHTEN EN
BOEKEN 5

Negentiende eeuwse melodrama's

Jed Wentz voordracht en Artem Bulgurov piano op teksten van o.a. Poe, Keats en Browning. Muziek van Debussy, Schumann, Bergh en Farjeon. (Blz 80)

VRIJDAG 26 MEI

WENEN 4

Het Weense fin de siècle

Het Chimaera trio met Mahler, Wagner en Zemlinsky. (Blz 84)

AGENDA

JANUARI T/M NOVEMBER 2023

JUNI

VRIJDAG 2 JUNI DUITSLAND

VERVOLGDE
COMPONISTEN 2

Van Duitsland naar Nederland

Doris Hochscheid cello & Frans van Ruth piano, Robbert Muuse bariton & Micha van Weers piano
Werken van James Simon, Jan van Gilse en Hans Lachman. (Blz 88)

SEPTEMBER

VRIJDAG 15 SEPTEMBER

GEDICHTEN OP
MUZIEK 3

Verlaine door Fauré getoonzet

Jasper Schwegpe bariton en Riko Fukuda fortepiano
Liederen en pianowerken van Fauré (Blz 92)

DONDERDAG 21 SEPTEMBER

POËTISCHE
DIALOGEN 4

De ney en de piano

Sinan Arat ney en Julian Schneemann piano
Improvisaties, traditionals, eigen composities en Turkse poëzie. (Blz 96)

DONDERDAG 28 SEPTEMBER

BRIEVEN,
VERHALEN,
GEDICHTEN EN
BOEKEN 6

La Sonate de Vinteuil

Maria Milstein viool en Nathalia Milstein piano met Hahn, Ravel, Pierné, Debussy en Franck. (Blz 100)

OKTOBER

VRIJDAG 6 OKTOBER VS

VERVOLGDE
COMPONISTEN 3

Liederen en cellosonates

Doris Hochscheid cello & Frans van Ruth piano, Irene Maessen sopraan & Tobias Borsboom piano
Met Julius Hijman, Fania Chapiro en Paul Sanders. (Blz 102)

DONDERDAG 12 OKTOBER

POËTISCHE
DIALOGEN 5

Van Armenië, via Spanje naar Nederland

MariePepa Contreras, duduk Rembrandt Frerichs, piano met eigen composities, traditionals, improvisaties en poëzie. (Blz 106)

DONDERDAG 27 OKTOBER

WENEN 5

Old songs re-sung

Maarten Koningsberger bariton en The Atlantic trio met volksliederen van Beethoven, Butterworth, Brahms en Ravel. (Blz 108)

NOVEMBER

DONDERDAG 2 NOVEMBER

BRIEVEN,
VERHALEN,
GEDICHTEN EN
BOEKEN 7

Een oog in de zee

Poëtisch muziektheater over macht, manipulatie en moed
Muziek: Haydn en Boogman (Blz 110)

DONDERDAG 9 NOVEMBER

MUZIEK ZONDER
TIJD EN EINDE EN
BEGIN 3

Minimalistisch raffinement

Ralph van Raat piano met Hans Otte: Das Buch der Klänge (Blz 116)

VRIJDAG 17 NOVEMBER

BRIEVEN,
VERHALEN,
GEDICHTEN EN
BOEKEN 8

Op het ritme van de taal met Babs Gons

Camerata Trajectina en Babs Gons spoken word
Muziek uit de 16de en 17de eeuw en hedendaagse poëzie. (Blz 118)

VRIJDAG 24 NOVEMBER HU

VERVOLGDE
COMPONISTEN 3

Hongaarse vrienden in Nederland

The Hague String trio, Dimitri Malignan piano, Natalia Szmydt viool, Mirko Pablo cello
Werken van Zoltán Székely, Paul Hermann en Franz Weisz (Blz 120)

DONDERDAG 30 NOVEMBER

GEDICHTEN OP
MUZIEK 4

The English Song

Emma Brown mezzosopraan en Han-Louis Meijer piano
Poëzie van Yeats, Housman en Masfield getoonzet door o.a. Gurney, Clarke, Evans en Butterworth (Blz 126)

WENEN

1 Wenen

*In de geschiedschrijving krijgen
voorbijge tijdperken soms eeuwen
later pas een naam toe bedacht.
Zo is de term voor de zeventiende
eeuwse bloeiperiode in de Neder-
landen, de Gouden eeuw, pas in
de negentiende eeuw ontstaan.*

*En wellicht wordt deze term de
Gouden eeuw misschien ook wel
weer afgenomen nu ons nationaal
bewustzijn wakkerder wordt.*

De Oostenrijkse hoofdstad Wenen kent eveneens zijn Gouden Eeuw die een groot deel van de achttiende eeuw beslaat. Er is een enorme bloei van de kunsten die nadrukkelijk werd gestimuleerd door het vorstenhuis van de Habsburgers dat onlosmakelijk met Wenen verbonden was. Componisten en musici profiteren van deze bloeiperiode. Zo speelde de 6-jarige Mozart in 1762 een recital voor keizerin Maria Theresia te midden van de pracht en praal van het vernieuwde en uitgebreide paleis Schönbrunn. Wenen werd al in de achttiende eeuw dé muziekstad genoemd hetgeen in de negentiende eeuw nog eens bevestigd werd. Toen werden, na de uitbreiding van de stad buiten de oude stadsmuren, de Weense Staatopera, de Volksopera Wien, de Musikverein en het Konzerthaus gebouwd. Zoals de naam van de Habsburgers eeuwenlang verbonden is met Wenen zijn er ook de (muzikale)voetsporen van talloze componisten in Wenen terug te vinden. De stad werkte als een magneet op musici en componisten én toeristen.

'Door Wenen liepen we drie dagen
de koortsige muzikant achterna.
Op deze traptreden rende hij, kroop;
wij betastten ze met blote handen'
(Fragment van een gedicht van
Anna Enquist, 2000,)

In reisgidsen staan talloze adressen vermeld die je kris kras door de stad voeren. Langs een aan een componist gewijd museum of langs met plaquettes gesierde voormalige woonhuizen van componisten. De drie componisten die het muzikale leven vanaf de achttiende eeuw de grootste glans gaven waren natuurlijk Haydn, Mozart en Beethoven. Deze 'Wiener klassieken' werden in de negentiende eeuw als de 'Weense school' benoemd en later na de twintigste eeuwse entree in de muziekwereld van Schönberg, Berg en Webern als de 'Eerste Weense School'. Van een school was overigens geen

sprake. Beethoven kreeg wel les van Haydn en heeft Mozart waarschijnlijk wel ooit horen spelen maar van een doelbewuste samenwerking was echter geen sprake.

De Leidse Salon wijdt een aantal concerten aan de Eerste Weense School en aan de Tweede Weense School waar de hierboven genoemde Schönberg, Webern en Berg de toon aangaven. Het is de tijd waarin componist en schilder Schönberg de grenzen van de tonaliteit opzocht en overschreed. Hij en zijn leerlingen Berg en Webern vormden de avant-garde van het Weense muzikale leven. En wie gingen hen voor in de eeuw na Haydn, Mozart en Beethoven? Met een sprong belanden we bij het Weense fin de siècle, een andere prachtige tijds aanduiding. Een benaming die met zijn laatromantische muziek met grootse gebaren de weemoedige lading dekt. De componisten die onder andere het Weense fin de siècle belichamen zijn de geprogrammeerde Mahler en Zemlinsky.

WENEN

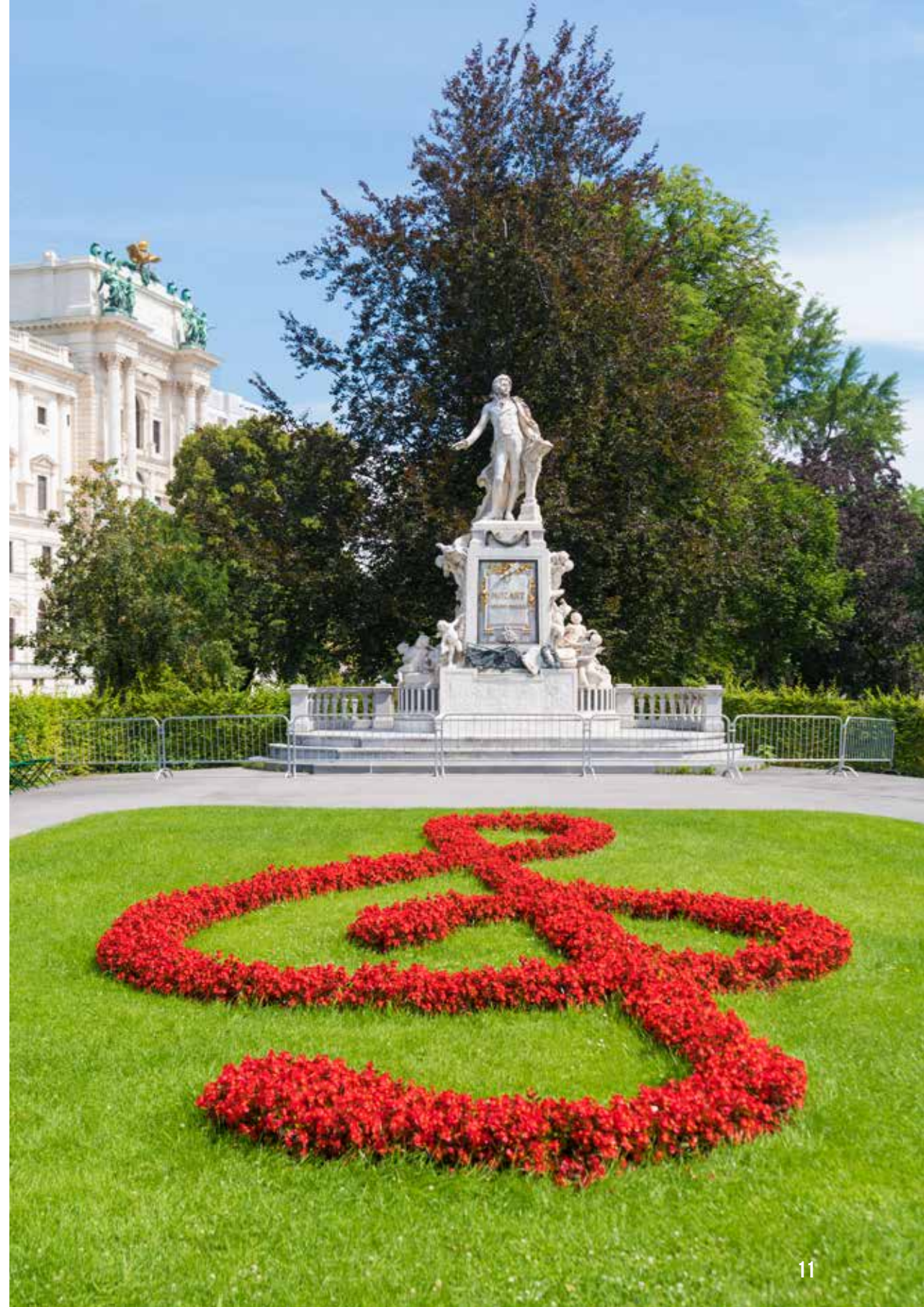
DONDERDAG 12 JANUARI PAG 32
Quatuor Danel met Beethoven opus 131

WOENSDAG 22 FEBRUARI PAG 52
Keiko Shichijo met Mozart, Webern
en Schönberg

DONDERDAG 6 APRIL PAG 68
Animato kwartet met Haydn's 'Sieben
letzte Worte'

VRIJDAG 26 MEI PAG 84
Het Weense fin de siècle met Mahler
en Zemlinsky

VRIJDAG 27 OKTOBER PAG 108
Liederen van Ludwig van Beethoven

Het Mozart Monument
in Burggarten, sinds 1953

2

GEDICHTEN OP MUZIEK

2 Gedichten op muziek

In 2023 programmeert de Leidse Salon getoonzette Russische, Franse, Duitse en Engelse gedichten. Het schrijven van verzen en het toonzetten van deze teksten gaan niet altijd hand in hand. Gedichten worden meestal niet geschreven met de intentie ze op muziek te zetten. Maar over een van de gedichtencycli van Heinrich Heine schreef een criticus: 'Wat een goudmijn is deze liedverzameling voor een geïnspireerd componist'. Of het componeren en het dichten letterlijk ook zo'n goudmijn is, is de vraag. De dichter Heine (1797-1856) was in staat zijn talent te ontwikkelen dankzij de financiële steun van zijn gefortuneerde oom. Dit vrijgevig familielid had

overigens weinig op met de literaire aspiraties van Heine: 'Als hij iets nuttigs had geleerd, zou hij geen boeken hoeven te schrijven' verzuchtte oom Salomon. Heine kreeg al tijdens zijn leven erkenning als dichter, schrijver en essayist en sloot een contract met uitgever Hoffmann en Campe. Heine was bij componerende tijdgenoten een geliefd dichter. Zijn teksten lenen zich door hun grote muzikaliteit dan ook om getoonzet te worden ook al waren ze niet in opdracht geschreven. Grote componisten als Schumann gebruikten zijn teksten en zijn roem snelde verder naar de Nederlanden waar toondichters als Diepenbrock naam maakten met Heine composities.

Vonden Heines gedichten aftrek onder componisten, de Ierse dichter en Nobelprijswinnaar W. B. Yeats (1865-1939) stond uiterst gereserveerd tegenover het toonzetten van zijn gedichten. De gevierde dichter én senator wilde geen woord van zijn poëzie laten 'verspillen' ten dienste van de muziek. Bij zijn samenwerking met componisten experimenteerde hij met instrumentale begeleidingen die de voordracht van de tekst moesten ondersteunen. Yeats had contacten met zeer bijzondere componisten als de Amerikanen George Antheil en Harry Partch. Wat zal hij gezegd hebben van het gebruik van zijn teksten door de Britse Folkrockband the Waterboys die met zanger Mike Scott in 2010 een heel album uitbrachten waarin twintig gedichten van hem werden gebruikt?

Mecenas Princesse Edmond de Polignac, Amerikaans erfgenaam van het Singer naaimachine fortuin vroeg componist Gabriel Fauré en dichter Paul Verlaine samen te werken bij het schrijven van een opera. De spreekwoordelijke littekens van het turbulente, met schandalen omgeven leven van alcoholist Verlaine, maakten een samenwerking tussen de beide grootheden echter bijna onmogelijk. De opera kwam er niet maar bij de creatie van een vijftal liederen: Cinq melodies 'de Venise' werd er daadwerkelijk samengewerkt. Ondanks de levenswandel van dichter vagebond Verlaine werd zijn werk door collegadichters zeer gewaardeerd en Verlaine werd aan het eind van zijn leven bedacht met de eretitel 'Prince des Poetes'. Overigens kon de poëzie van Verlaine een groot lezerspubliek bekoren. Bloemlezingen van zijn werk die na zijn dood verschenen vonden gretig aftrek. Uiteindelijk gebruikte Fauré in zijn liederencyclus 'La Bonne chanson' de teksten van Verlaine uit 1870. Of hij daar de uitgever voor betaalde vermeldt de historie niet.

Waar Heine tijdens zijn leven samenwerkte met componisten greep de Russische componist Medtner (1880-1956) terug op grote dichters als Poesjkin (1799-1837). Zijn doorwrochte muziek bedient zich van de teksten van dichters als de genoemde Poesjkin en eveneens vroeg-negentiende eeuwse Lermontov, nog zo'n andere Russische literaire held. Hier geen discussies tussen tekst- en toondichter. Het opvallende in de liederen van Medtner zijn de zeer rijke en overvloedige pianopartijen bij de krachtige melodische lijnen. Een wereld van verschil met de Franse en Duitse liedcultuur uit de negentiende eeuw. Nog één keer Verlaine over de dichtkunst in zijn Art Poétique:

'De la musique avant toute chose'.

GEDICHTEN OP MUZIEK **VRIJDAG 10 FEBRUARI PAG 46**

Mezzo-sopraan Ekatarina Levental en pianist Frank Peters met liederen van Nicolai Medtner op teksten van Aleksandr Poesjkin

WOENSDAG 12 APRIL PAG 70

Bariton Marc Pantus en pianist Daan Boertien met liederen op teksten van Heinrich Heine

VRIJDAG 15 SEPTEMBER PAG 92

Bariton Jasper Schweppe en pianist Riko Fukuda met liederen van Gabriel Fauré op teksten van Paul Verlaine

DONDERDAG 30 NOVEMBER PAG 126

Mezzo-sopraan Emma Brown en pianist Han-Louis Meijer met Engelse liederen op teksten van onder andere W.B. Yeats

3

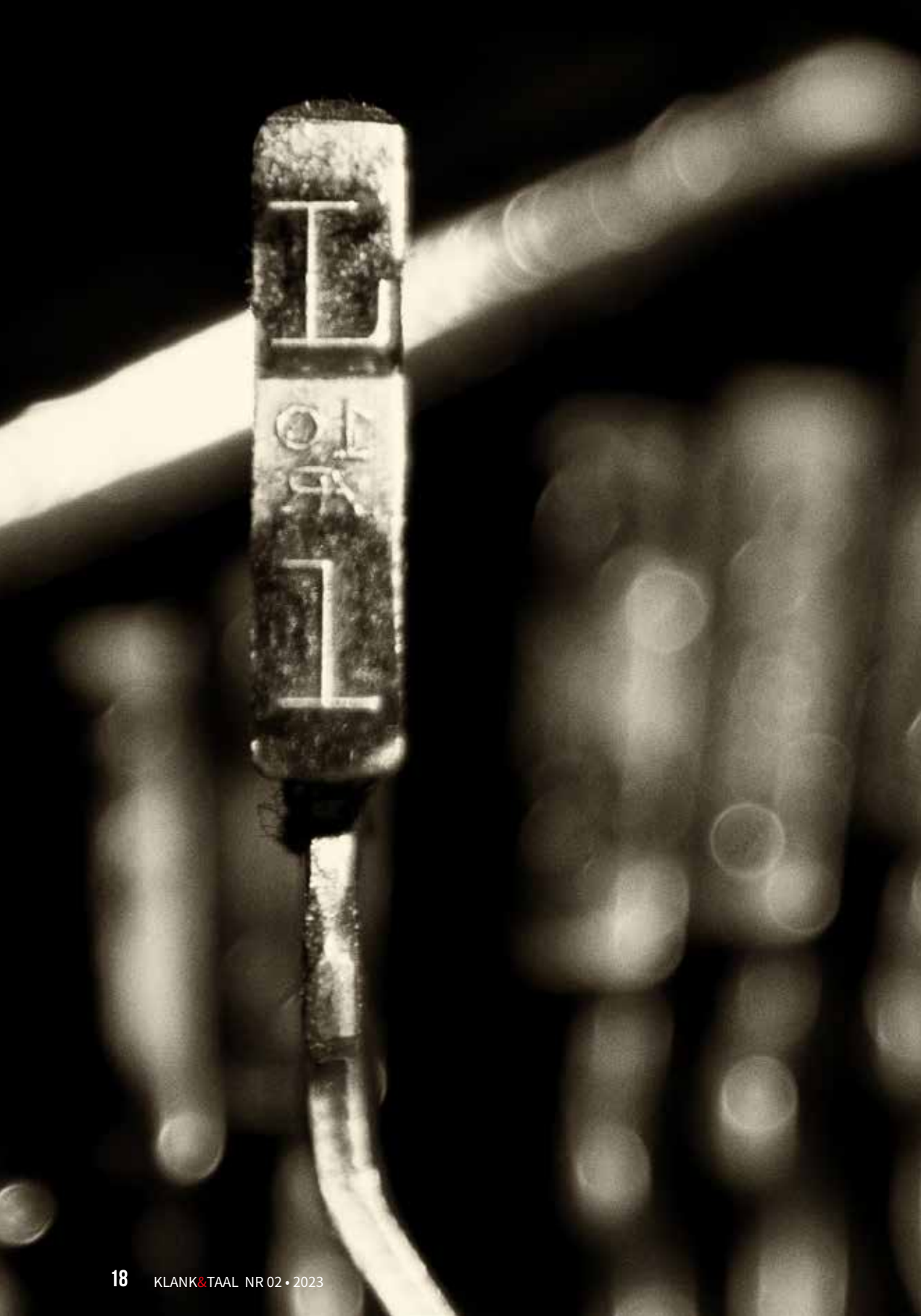
BRIEVEN, VERHALEN, GEDICHTEN EN BOEKEN

3 Brieven, verhalen, gedichten en boeken

In de concerten binnen het thema, 'Brieven, verhalen, gedichten en boeken' buitelen de genres over elkaar heen. Muziektheater, drama, melodrama, spoken word, liedkunst, illustratieve muziek, hertaalde mythen en biografische teksten die worden afgewisseld

met muziek, worden in de salon in acht concerten gepresenteerd.

Taal en muziek vormen een danspaar, om elkaar heen wervelend, innig verstrengeld of elkaar afstotend, poëtisch en lyrisch op zoek naar een cadans.

We blozen bij de intiemste woorden van een componist, we luisteren mee met schrijvers die van het leven van componisten verhalen. We horen musici componisten bevragen en we schrijven ons eigen persoonlijke verhaal bij hertaalde mythes.

We verbinden ons met de Russische ziel in - maatschappijkritische- twintigste eeuwse teksten. We staan versteld over de heisa rond de begrafenis van een componist en breken ons het hoofd over een beroemde boekpassage waarin de schrijver naar echt gecomponeerde stukken verwijst, of misschien ook niet.

De concerten in 'Brieven, verhalen, gedichten en boeken' geven niet alleen het zicht op een muzikaal gedifferentieerd landschap, ze zijn ook een ode aan de taal. In de autobiografie van Konstantin Paustovski (1892-1968) figureert de bibliofile journalist Sjtsjelkoenov met een lezing over de geschiedenis van het boek.

'Naar zijn zeggen hoedt en bewaart alleen het boek het menselijk denken en geeft dit door van eeuw tot eeuw en van geslacht tot geslacht. Het draagt de gedachten, als waren deze pasgeboren, door alle tijden heen in heel hun oorspronkelijke zuiverheid en met al hun rijkgeschakeerde nuances. Het door mensenhanden geschapen boek is net zo'n soort eeuwigheid geworden als de ruimte en de tijd. De sterfelijke mens heeft aldus een onsterfelijke waarde geschapen... Als wij opgaan in de langzame cadans van de verzen van Homerus geschiedt voor onze ogen een wonder en zien wij aan de duizenden jaren oude, versteende staf van de dichter de bloesem ontluiken van levende poëzie. Ons eerste contact met een gedachte die uit ondenkbare verten tot ons komt, is altijd fris en vertoont geen spoor van aftakeling. Zij werkt op ons mensen van de twintigste eeuw even nieuw en rechtstreeks in als eens op onze voorvaders. Eeuwen zijn in een ondoordringbare nevel ondergegaan.

Alleen het menselijk denken fonkelt helder als Vega, de blauwe ster waarvan het is alsof het licht van het heelal erin opgehoopt is... Precies zo is geen leemte in de geschiedenis, evenmin als aan de vergetelheid overgelaten ruimte, bij machte het menselijk denken te vernietigen dat in honderden, duizenden en miljoenen handschriften en boeken is vastgelegd.' (uit: Verhaal van een leven van Paustovski, vertaald door Wim Hartog)

Misschien dat wij niet direct deze verheven gedachten en woorden als die van Sjtsjelkoenov hebben, feit blijft dat de reikwijdte van woorden alleen in dit soort proporties beschreven kan worden. En als woorden dan te kort schieten rest de muziek.

'BRIEVEN, VERHALEN, GEDICHTEN EN BOEKEN'

DONDERDAG 26 JANUARI PAG 40

Geachte mijnheer Bach

VRIJDAG 17 MAART PAG 58

De Russische ziel

VRIJDAG 24 MAART PAG 62

Vleugels

DONDERDAG 20 APRIL PAG 74

De Duivelskunstenaar

WOENSDAG 17 MEI PAG 80

The Pied Piper of Hamelin

DONDERDAG 28 SEPTEMBER PAG 100

La Sonate de Vinteuil

DONDERDAG 2 NOVEMBER PAG 110

Een oog in zee

VRIJDAG 17 NOVEMBER PAG 118

Het ritme van de taal

4

POËTISCHE DIALOGEN

4 Poëtische dialogen

In de thema serie 'Poëtische dialogen' gaat steeds één niet-westers instrument met een westers instrument in gesprek. De duduk praat met de (forte) piano, de ney met de piano. De in Arabische toonladders gezongen melodiën verstaan zich met de geplukte en gestreken bas. De shakuhachi antwoordt de harp

en de Iraanse percussie maakt zich verstaanbaar boven de piano uit. Tot voor kort werden die concerten met het bijbehorend instrumentarium concerten met wereldmuziek genoemd. Maar eigenlijk dekt die term de lading niet want alle muziek is uiteindelijk wereldmuziek.

In de geschiedenis van de Westerse muziek zoals wij die kennen is het aantal instrumenten beperkt. Eeuwenlang hebben componisten in de Westerse wereld zich ook nauwelijks gewaagd aan het componeren van muziek voor andere instrumenten. Voor een deel heeft dat te maken met het verschil in toonsystemen en stemmingen. Kort gezegd komt het erop neer dat niet-westerse toonladders met andere toonafstanden worden opgebouwd. Daarnaast zijn er in westerse en niet-westerse muziek harmonische structuren die niet zomaar op elkaar aansluiten. En natuurlijk is musiceren ook cultureel bepaald. Sinds er in het westen een orkestcultuur is ontstaan, is juist voor die orkestbezetting of een daar van afgeleide bezetting veel gecomponeerd. Naast het verschil in stemming en instrumenten speelt er ook het verschil in vorm.

De verschillen in toonsystemen tussen twee instrumenten kunnen deels worden opgeheven door instrumenten op elkaar af te stemmen. Zo zijn er met snaarinstrumenten maar ook met blaasinstrumenten heel wat intonatie mogelijkheden om naar elkaar toe te kleuren. Onder de noemer van de microtonale muziek zijn er veel verschillende systemen waarbij van die diatonische ladder die wij kennen, wordt afgeweken.

En in de eeuwen voordat het 'Wohltemperiertes klavier' met de gelijkzwevende stemming gemeengoed werd, bestonden er talrijke stemmingen voor toetsinstrumenten als het orgel en het klavecimbel, stemmingen die het mogelijk maakten bepaalde toonsoorten extra glans te geven. Soms 'verbouwen' musici hun westerse instrumenten om bijvoorbeeld meer tonen in een octaaf te kunnen spelen. En pianist Rembrandt Frerichs die vaak met niet-westerse musici samen speelt, loste het stemmingsprobleem tussen de gelijkzwevend gestemde piano en andere instrumenten op,

door een makkelijk verstembare fortepiano te laten bouwen.

De concerten met poëtische dialogen gaan vergezeld van gereciteerde poëzie. Er klinkt Farsi, Turks, Japans, Arabisch. De gedichten worden in de concerten gepresenteerd als muzikale frasen die ook zonder dat we begrijpen wat we horen hun indruk achterlaten.

Er wordt vaak gezegd dat muziek een taal is die we allemaal verstaan maar op deze uitspraak valt nog wel iets af te dingen. Laten we het houden bij een uitspraak van de Duitse filosoof Schopenhauer (1788-1860): muziek is de melodie waarvan de wereld de tekst vormt.

POËTISCHE DIALOGEN **VRIJDAG 3 FEBRUARI PAG 42**

Rima Khcheich zang en poëzie en
Tony Overwater contrabas

VRIJDAG 10 MAART PAG 54

Harrie Starreveld shakuhachi, Ernestine Stoop
harp en Takako Kunugi Japanse poëzie

DONDERDAG 11 MEI PAG 76

Afra Mussawisade percussie, Jeroen van Vliet
piano en Nafiss Nia poëzie

DONDERDAG 21 SEPTEMBER PAG 96

Sinan Arat ney en poëzie,
Julian Schneemann piano

DONDERDAG 12 OKTOBER PAG 106

MariePepa Contreras duduk, Rembrandt
Frerichs piano

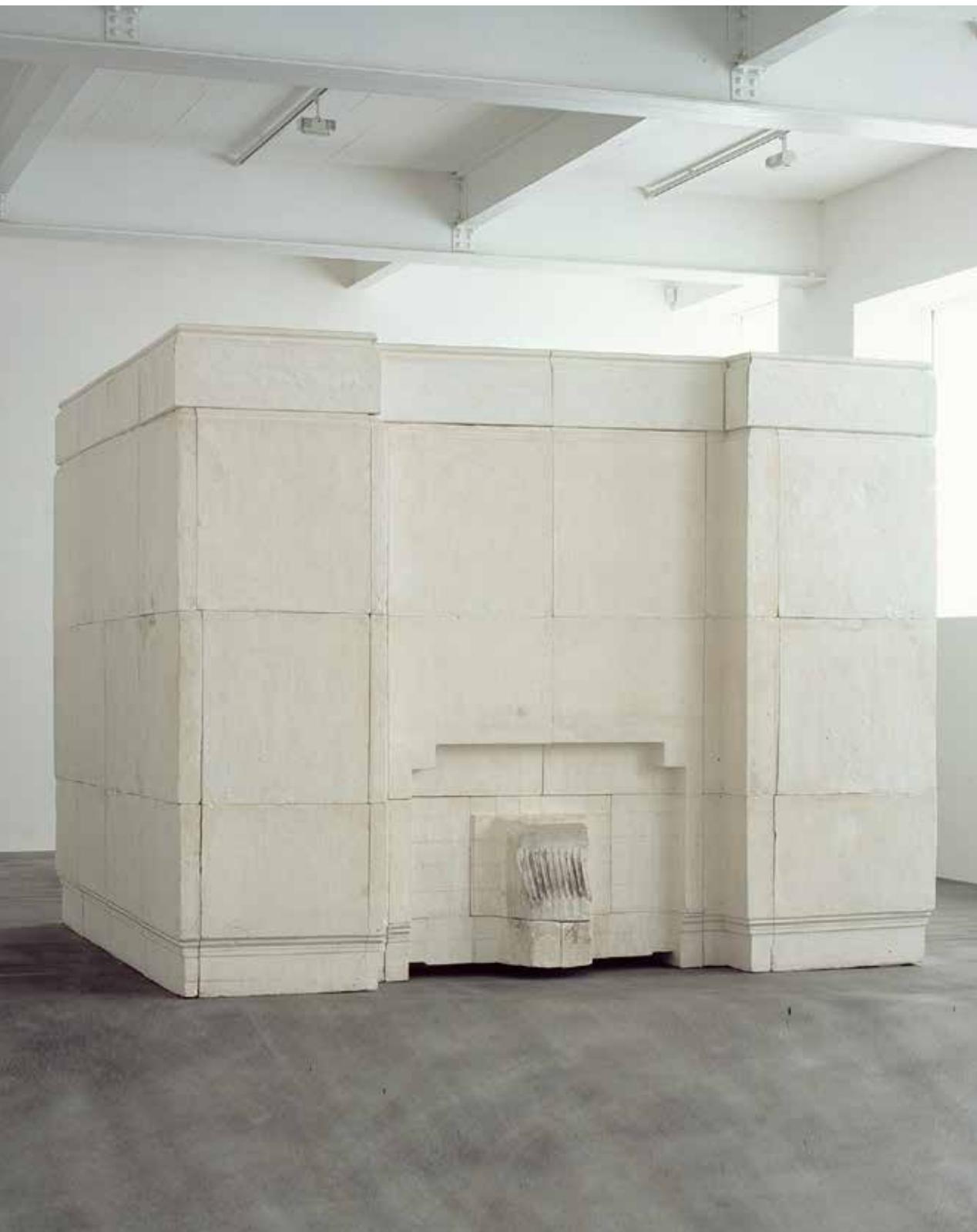
5

MUZIEK ZONDER TIJD EN EINDE EN BEGIN

5 Muziek zonder tijd en einde en begin

In 2023 duiken we opnieuw in een genre dat we in onze thematische reeks onder de noemer 'muziek zonder tijd en zonder einde en begin' scharen. We betreden verschillende werelden, waarin de bijzondere verhouding tussen ruimte en tijd bijna fysiek tastbaar wordt. De muziek waar de tijd lijkt stil te staan vertelt meestal geen lineair verhaal. Bekende vormen en structuren waarin we als het ware verhalend bij de hand genomen worden met de

presentatie van een thema, een tegenthema een ontwikkeling en een climax lijken vervangen door muziek die stilstaat. Muziek die stil lijkt te staan kan muziek zijn die bestaat uit continue geagiteerde herhaling van langzaam verschuivende patronen. Maar ook kan het muziek zijn waarin de leegte, de ruimte tussen de noten, een belangrijke pijler vormt.

Ghost, Rachel Whiteread

Het is muziek waar de termen als trance of meditatie op van toepassing lijken te zijn. Ontegengesteld is het een genre dat veel luisteraars aan zich bindt, neoklassieke avonden worden voor bezoekers bijna een soort ritueel. Zou onze tijd waarin religie steeds verder naar de achtergrond verdwijnt, de kunst onze hang naar spiritualiteit vervullen?

De lengte van de composities van Morton Feldman is vaak omgekeerd evenredig met het 'notenmateriaal'. Om iets van de muziek van Feldman te kunnen begrijpen wijst Feldman zelf ons op het werk van schilders van de New Yorkse school, Jackson Pollock en Mark Rothko.

Een groot aantal abstract expressionistische schilderijen van Rothko hebben een zodanig formaat dat je je als kijker omhuld weet door het doek. De parallellen met de zoëven genoemde fysieke ruimte die klank kan innemen lijken evident. Het is hoe klanken, kleuren en stilte je kunnen omhullen. Rothko schreef: We leven in een tijd van geldzucht, consumptie, maniakale behoeftebevrediging. Maar één fenomeen onttrekt zich aan die conflicten, en dat is de stilte. Silence is so accurate.'

In dit verband is er ook nog een interessante parallel tussen 'lege', harmonisch spaarza-

me tastbare muziek en beeldende kunst in het werk van de Britse kunstenaar Rachel Whiteread. Zij kreeg bekendheid door het afgieten van 'negatieve' ruimtes, dat wil zeggen, ze maakte de lege ruimte van een kamer zichtbaar door deze als massieve sculptuur te presenteren. Het monumentale werk 'Ghost' is onderdeel van één van deze tastbare leegtes.

Oordeelt u zelf wat de werken van Hans Otte, Morton Feldman en John Adams gemeen hebben.

MUZIEK ZONDER TIJD EN EINDE EN BEGIN

VRIJDAG 17 FEBRUARI PAG 48

Pianist Ralph van Raat met o.a. John Adams

DONDERDAG 30 MAART PAG 66

Pianist Reinier van Houdt met o.a. Morton Feldman

DONDERDAG 9 NOVEMBER PAG 116

Pianist Ralph van Raat met het 'Buch der Klänge' van Hans Otte

6

VERVOLGDE COMPONISTEN IN NEDERLAND TIJDENS DE TWEEDE WERELDOORLOG

6 Vervolgde componisten in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog

De Leidse Salon programmeert vier concerten waarin muziek centraal staat van componisten in Nederland die tijdens de Tweede Wereldoorlog werden vervolgd. De programma's zijn geïnspireerd op de banden die de gepresenteerde componisten met Nederland, de VS, Hongarije en Duitsland hadden.

Voor het samenstellen van het programma werkte de Leidse Salon samen met fluitist Eleonore Pameijer die in 1996 met pianist Frans van Ruth de Leo Smit Stichting oprichtte. De Stichting is vernoemd naar de Joodse componist Leo Smit die in 1943 vermoord werd in Sobibor. De Leo Smit Stichting is uitgegroeid tot een kenniscentrum voor iedereen die meer wil weten over componisten die tijdens de Tweede Wereldoorlog vervolgd zijn. Nog steeds wordt er nieuwe muziek van deze 'vergeten' componisten teruggevonden. Inmiddels wordt er ook steeds meer verloren gewaand en vergeten repertoire gepubliceerd, in partituren en (nieuwe) geluidsopnames. Musici en musicologen ontsluiten zo het werk van Joodse en niet-Joodse componisten voor een hedendaags publiek. Voor het samenstellen van de serie in de Leidse Salon is informatie geput uit het in 2015 verschenen boek: *Vervolgde componisten in Nederland*.

In een lezing voor het Londense Holocaust Research Centre sprak muziekcurator Michel Haas over het teruggeven van muziek. De term roofkunst lijkt in eerste instantie vooral van toepassing op beeldend werk dat van de oorspronkelijk eigenaar is gestolen, maar net zoals schilderijen teruggegeven worden aan de rechtmatige eigenaars, moet ook muziek teruggegeven worden aan het publiek. Michiel Haas: 'Het verlies van een publiek dat openstaat voor je muziek is even onomkeerbaar als het bombarderen van een kathedraal. Maar net als de vernietigde kathedraal kan

het publiek opnieuw opgebouwd worden. Het voelt misschien anders, maar het kan dezelfde functie vervullen'.

Het idee van het 'teruggeven' van muziek is de motivatie van de Leo Smit Stichting voor het ontsluiten van vergeten muziek en het laten uitvoeren van muziek die soms nog nooit geklonken heeft.

Het werk van het merendeel van de componisten die in de vier concerten de revue passeren is na de oorlog relatief onbekend gebleven. Natuurlijk is er in de eerste plaats het wrede lot van componisten die, behalve dat hun werk verboden werd, de oorlog niet overleefden. Maar ook veel carrières van vervolgte componisten die de oorlog wel overleefden werden gebroken. Muziek moet immers gespeeld worden wil ze zich een plaats in de muziekgeschiedenis kunnen verwerven. In de oorlog werden de in Nederlandse componisten niet om hun stijl vervolgd. Het schrijven of spelen van jazz- of atonale muziek was in Nederland, anders dan in Duitsland vanwege het stempel van 'Entartet', niet een vervolgingsgrond. De in Nederland woonachtige vervolgte componisten werden vervolgd omdat ze Joods waren of weigerden de ariëverklaring te tekenen en lid van de Kultuurkamer te worden.

Tegenwoordig wordt de muziek die in Nederland in de eerste helft van de twintigste eeuw werd gecomponeerd niet zo hoog ingeschat als die in Duitsland of Frankrijk. Of dat helemaal terecht is, is aan de luisteraar.

Het Nederlands muziekleven was tot in de late negentiende eeuw georiënteerd op Duitsland. Vanaf 1900 speelden ook de invloeden uit Frankrijk een steeds grotere rol. De muziek van grote namen als Debussy en Ravel oefende ook op de Nederlandse componisten een grote aantrekkingskracht uit. In het interbellum werd het Nederlands muziekleven bovendien verrijkt met de muziek van de, voor het groeiende antisemitisme gevluchte, Joodse componisten uit Hongarije en Duitsland. Met recht kunnen we over een zeer divers vooroorlogs muziekleven spreken met een staalkaart aan stijlen en genres.

VERVOLGDE COMONISTEN IN NEDERLAND TIJDENS DE TWEEDE WERELDOORLOG

VRIJDAG 20 JANUARI NEDERLAND PAG 36

Johanna Bordewijk-Roepman, Marius Flothuis
en Lex van Delden.

VRIJDAG 2 JUNI DUITSLAND PAG 88

Jan van Gilse, James Simon en Hans Lachman

VRIJDAG 6 OKTOBER VS PAG 102

Fania Chapiro, Julius Hijman en Paul Sanders

VRIJDAG 24 NOVEMBER HONGARIJE PAG 120

Zoltán Székely, Paul (Pál) Hermann, Geza Frid
en Franz Weisz.

DONDERDAG 12 JANUARI 2023

20.15 UUR

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

BEETHOVENS LATE KWARTET OPUS 131

PROGRAMMA WENEN 1

Quatuor Danel:
Marc Danel en Gilles Millet, viool
Vlad Bogdanas, altviool
Yovan Markovitch, cello

Ludwig van Beethoven (1770-1827)
- Strijkkwartet in c, opus 131
I Adagio
II Allegro molto vivace
III Allegro moderato
IV Andante ma non troppo e molto cantabile
V Presto
VI Adagio, quasi un poco andante
VII Allegro

Franz Schubert (1797-1828)
- Quartettsatz (D 703)

Quatuor Danel,
foto Marco Borggreve

Quatuor Danel, foto Juri Hiensch

QUATUOR DANEL MARC DANEL, VIOOL GILLES MILLET, VIOOL VLAD BOGDANAS, ALTVIOOL YOVAN MARKOVITCH, CELLO

Het Quatuor Danel werd opgericht in 1991 en neemt sindsdien een vooraanstaande plaats in op de internationale podia. Het kwartet is beroemd om zijn gedurfde interpretaties van de strijk-

kwartetcycli van onder anderen Haydn, Beethoven en Schubert. Onderwijs is een andere kernactiviteit van Quatuor Danel. Hun missie is het delen van kennis, ervaring en het muzikale erfgoed dat zij ontvingen van hun eigen mentoren, waaronder de leden van het Amadeus en Borodin Kwartet. Sinds 2005 is Danel 'quartet in residen-

ce' aan de Universiteit van Manchester waar zij lesgeven en samenwerken met musiciologen.

'ZUSAMMEN- GESTOHLLEN AUS VERSCHIEDENEM DIESEM UND JENEM'.

Quatuor Danel, foto: Marco Borggreve

Beethoven begon zijn veertiende strijkkwartet opus 131, in 1826. Het genre van strijkkwartet mocht zich sinds de 'uitvinding' ervan door Joseph Haydn in een enorme belangstelling verheugen. Beethoven verliet de min of meer gangbare door Haydn voorgeschreven vierdelige vorm en schreef een zevendelig werk dat zonder onderbreking tussen de delen wordt uitgevoerd. Hoewel Beethoven geen opdracht

kreeg voor dit kwartet was zijn statuur zo groot dat hij aan uitgever Schott's Söhne in Mainz op voorhand 80 dukaten voor het werk vroeg. In 1827 voltooide Beethoven het kwartet dat evenals opus 127, 130 en 132, 133 en 135 een van zijn 'late' kwartetten wordt genoemd. De nadrukkelijk muziekhistorische toevoeging 'laat' kwartet duidt op de periode dat Beethoven al helemaal doof was. In de partituur die

aan de kopiïst van de uitgever werd gestuurd had Beethoven genoteerd dat het kwartet was 'Zusammengestohlen aus Verschiedenem diesem und jenem'. Beethoven heeft de première van zijn veertiende kwartet zelf overigens niet meer mee mogen maken.

Bewonderaar Wagner schreef over het eerste deel dat het 'wohl das Schwermütigste, was je

in Tönen ausgesagt worden is'. En de stervende Franz Schubert hoorde het veertiende kwartet vijf dagen voor zijn dood. Na afloop schijnt hij gezegd te hebben: 'Wat valt er hier na voor ons nog te schrijven? Gelukkig had hij al in 1820 zijn Quartettsatz geschreven.

VRIJDAG 20 JANUARI 2023

20.15 UUR

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

DUO'S VOOR HARP EN FLUIT EN PIANOSONATES

PROGRAMMA VERVOLGDE COMPONISTEN 1

Eleonore Pameijer, fluit
Erika Waardenburg, harp
Tobias Borsboom, piano

- Nico Richter (1915-1945)
- Pianosonatine
- Lex van Delden (1919-1988)
- Duo Voor fluit en harp)
- Marius Flothuis (1914-2001)
- Duo voor fluit en harp
- Johanna Bordewijk Roepman (1892-1971)
- Pianosonate

Tobias Borsboom

TOBIAS BORSBOOM

Tobias Borsboom voltooide in 2013 zijn masteropleiding aan het Conservatorium van Amsterdam bij Jan Wijn. Daarvoor studeerde hij aan de Jong Talent-afdeling van het Utrechts Conservatorium bij Paolo Giacometti. Hij is een veelzijdig en creatief musicus, die ook op het gebied van kamermuziek zijn sporen ruimschoots heeft verdiend. Regelmatige kamermuziekpartners zijn cellist Lidy Blijdorp en violist Pieter van Loenen. Ook gaat hij graag de samenwerking aan met andere kunstvormen: hij is oprichter en leider van theatergroep De Schubertianen waarin de spelers in de huid kruipen van de artistieke vrienden van Schubert. Naast zijn gevarieerde drukke concertleven werkt hij aan het Conservatorium van Amsterdam als correpetitor.

ELEONORE PAMEIJER

Eleonore Pameijer studeerde aan het Conservatorium te Amsterdam, waar ze cum laude het solistendiploma behaalde. In 1984 maakte ze haar debuut in het Amsterdamse Concertgebouw. Als soliste trad ze op met vele symfonieorkesten en ensembles o.l.v. dirigenten als David Porcelijn, Richard Dufallo, Philippe Entremont, Peter Eötvös, Oliver Knussen, Ton Koopman, Ingo Metzmacher, Kenneth Montgomery en Jaap van Zweden. Eleonore trad op in vele radio- en televisieprogramma's en heeft ruim dertig CD's op haar naam staan.

Eleonore is artistiek leider en programmeur van de Leo Smit Stichting en de Amsterdamse serie Uilenburger Concerten. Zij richtte in 1996 de Leo Smit Stichting op, genoemd naar de Nederlandse componist Leo Smit (1900-1943). De stichting brengt werken van componisten, die tijdens WOII werden vervolgd, weer onder de aandacht van het publiek en heeft zich ontwikkeld tot een internationaal kenniscentrum op dit gebied.

ERIKA WAARDENBURG

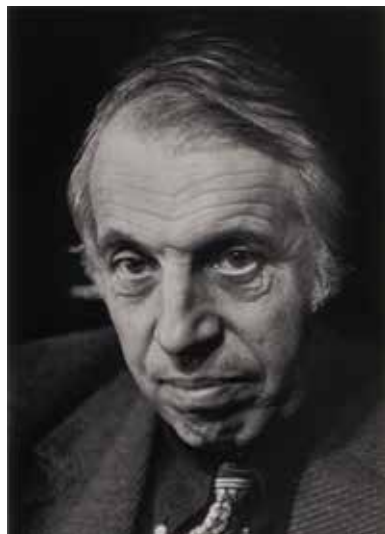
Erika Waardenburg is nationaal en internationaal een van de veelzijdigste en meest vooraanstaande harpisten. Ze treedt op als solist en met orkesten en kamermuziekensembles. Erika studeerde aan de conservatoria van Utrecht en Brussel bij Edward Witsenburg en Susanna Mildonian. Naast het bekende romantische harprepertoire brengt ze ook minder bekend en hedendaags repertoire onder de aandacht van het publiek. Ook nodigt ze componisten

uit werken voor harp te schrijven. Erika is een veelgevraagd docent; ze is hoofdvakdocent aan de conservatoria van Amsterdam, Utrecht en Helsinki en geeft masterclasses in binnen- en buitenland, waaronder aan het Mozarteum in Salzburg en de Royal Academy of Music in Londen. Ook geeft ze les aan de Sweelinck Academie voor jong toptalent, waar vele harpisten vanaf jonge leeftijd kunnen werken aan het ontwikkelen van hun talent.

Marius Flothuis

Marius Flothuis 1914-2001 studeerde bij Bé Boef en Arend Koole en bij Hans Brandts Buys. Hij studeerde muziekwetenschap aan de Universiteit van Amsterdam bij Albert Smijers en K. Bernet Kempers. Marius Flothuis werd in 1937 assistent-artistiek leider van het Concertgebouw in Amsterdam. In 1942 moest hij zijn loopbaan afbreken omdat hij weigerde te gehoorzamen aan de Duitse bezetter. Van 1946 tot 1950 was hij bibliothecaris bij de Stichting Donemus, van 1945 tot 1953 muziekrecensent van Het Vrije Volk. In 1953 trad Flothuis in dienst van het Concertgebouworkest, waarvan hij van 1955 tot 1974 als artistiek leider het muzikale beleid mede bepaalde. Daarnaast was Marius Flothuis van 1974 tot 1983 hoogleraar musicologie aan de Universiteit van Utrecht. Als componist is Flothuis grotendeels autodidact. Tot het einde van zijn leven maakte Flothuis actief deel uit van het Nederlandse muziekleven.

Lex van Delden

Alexander Zwaap werd in 1919 in Amsterdam geboren. Alexander kreeg al op jonge leeftijd pianoles en begon met componeren op zijn 11e jaar. Ondanks zijn talent besloot hij medicijnen te gaan studeren. Hij had de ambitie om neurochirurg te worden maar in 1942 werd hij door de oorlogssituatie gedwongen om zijn studie af te breken. Alexander sloot zich tijdens de onderduik aan bij het ondergrondse studentenverzet en veranderde zijn naam in Lex van Delden. Na het einde van de oorlog bleek dat vrijwel de gehele familie van Alexander was uitgemoord. Hij was van 1947-1982 muziekredacteur van het dagblad "Het Parool". Zijn voor en tijdens de 2e Wereldoorlog geschreven composities zijn grotendeels verloren gegaan bij het bombardement op Nijmegen, in totaal maakte hij zo'n 125 werken, grotendeels na de oorlog gemaakt.

MUZIEK MOET GESPEELD WORDEN WIL ZE ZICH EEN PLAATS IN DE MUZIEKGESCHIEDENIS KUNNEN VERWERVEN.

Johanna Bordewijk-Roepman (1892-1971) is een van de zeldzame Nederlandse vrouwelijke componistes, die tijdens haar leven wereldwijd succes had met haar composities. Ze was als componiste autodidact en ontwikkelde een geheel eigen stijl en een eigen klankwereld die met geen andere te vergelijken valt. Met name in de jaren vijftig werd bijna alles wat zij schreef veelvuldig uitgevoerd en niet alleen in Nederland maar wereldwijd. Johanna Bordewijk-Roepman schreef één pianoconcert en één pianosonate. Het pianoconcert werd onmiddellijk op het repertoire genomen van grote solisten als Nelly Wagenaar en Marinus Flipse aan wie het was opgedragen. In 1946 was Johanna één van de vijf componisten van wie de regering een werk bekroonde: de Sonate 1943 voor pianosolo.

Nico Richter werd in 1915 geboren te Amsterdam, in een niet-religieus joods gezin. Als medisch student aan de universiteit, werd Richter dirigent van MUSA, het orkest van de studentenvereniging Unitas. In 1941 studeerde hij af als arts. Politiek bewust, raakte hij

vroeg betrokken bij het verzet. In 1942 werd hij gearresteerd. Na een lange lijdensweg kwam Richter in 1945 doodziek terug uit het concentratiekamp Dachau. In augustus 1945 stierf hij. De muziek van Nico Richter is na 1945 slechts sporadisch uitgevoerd. Na de bevrijding klonk Richters werk aanvankelijk vooral in De Suite. Vanaf 1996/97 vond Richters muziek een nieuw thuis in de serie Uilenburger Concerten van de Leo Smit Stichting.

Johanna Bordewijk-Roepman

Nico Richter

DONDERDAG 26 JANUARI 2023**20.15 UUR**

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

BRIEVEN AAN DE MEESTERS

PROGRAMMA

BRIEVEN, VERHALEN, GEDICHTEN EN BOEKEN 1

Camiel Boomsma, piano

Brief aan Johann Sebastian Bach
Johann Sebastian Bach (1685-1750)
- Prelude en fuga in es klein BWV 853
uit het Wohltemperiertes Klavier boek I

Joseph Haydn (1732-1809)
- Variaties in f-klein Hob.XVII:6

Brief aan Richard Wagner
Richard Wagner (1813-1883)
- Selectie van bewerkingen uit Wagners
opera's

Brief aan Frédéric Chopin
Frédéric Chopin (1810-1849)
- Selectie Nocturnes

Brief aan Franz Liszt

Camiel Boomsma

CAMIEL BOOMSMA

Zijn persoonlijke en unieke manier van spelen heeft Camiel Boomsma op vele podia gebracht, waaronder het Concertgebouw in Amsterdam en St John's Smith Square in Londen. Als kamermusicus trad Boomsma op in alle mogelijke formaties, onder meer met cellist Michael Stirling en musici van het Radio Filharmonisch Orkest. Momenteel heeft Camiel Boomsma ook een duo met klarinettist Marieke Vos, met wie hij in 2020 de stichting Stichting Mirantibus oprichtte.

Geachte mijnheer Bach,
Uw directe verbinding met het goddelijke is onbevattelijk groot. Uw muziek ontstijgt aardse expressie en is het fundament voor nagevoeg alles na u. Uw oeuvre heeft iets massiefs, als een belangrijk naslagwerk waarop je terug kan vallen. Een oerkracht, compromisloos. Denkt u dat de lange lijn van uw familienaam tot uw geboorte bepalend is geweest voor uw levensloop als componist? Alsof er gedurende lange tijd iets werd opgebouwd. In uw familie beoefenden er 39 muziek tussen 1600 en 1800. U lijkt het eindpunt van een rijpingsproces. De kunst van het schrijven van een fuga heeft u naar enorme hoogtes getild. Niet alleen vanuit uw vakmanschap, maar ook vanuit uw menselijkheid. U heeft een vorm van polyfonie gevonden die in dialoog gaat met tijd en ruimte. U neemt de luisteraar bij de hand en verklankt een levenspad. Eerst één stem, dan twee stemmen gevolgd door een derde, een vierde. De stemmen vinden een weg samen, in harmonie en in disharmonie.

De innerlijke verstillings die uw muziek teweegbrengt is van een ethische expressie, en dat is wat uw genie zo kolossaal maakt. Wat is het goede in muziek? Bestaat ethische expressie? U bewijst van wel. Uit het eerste boek van Das Wohltemperierte Klavier verklankt de 8ste Fuga in es-klein dat ideaal van goedheid. Het heeft iets voorzichtig, onderzoekends, twijfelends, maar niet iets weeks of onbeduidends. Integendeel, misschien is dat het goddelijke. Een oerkracht die ons dwingt tot introspectie.

Groet,
Camiel

Camiel Boomsma,
foto Hans van der Woerd

VRIJDAG 3 FEBRUARI 2023

20.15 UUR

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

MUWASHA, DE ARABISCH ANDALUSISCHE POËZIE

PROGRAMMA POËTISCHE DIALOGEN 1

Rima Khcheich, zang

Tony Overwater, contrabas

Traditionele Arabisch – Andalusische liederen, eigen werk en improvisaties met met Arabische poëzie, voorgedragen door Rima Khcheich

Muwashahat, Mawwal en traditioneel Arabisch repertoire met contrabas begeleiding. Van de oude klassieke vocale traditie uit het Moorse Spanje (Muwashahat) tot liederen van de vader van de moderne Arabische muziek, de Egyptische componist Sayed Darwish tot moderne liederen van de Libanees Rabih Mroué die reflecteren op de actuele situatie in zijn geboorteland: Rima Khcheich en Tony Overwater presenteren een spannende performance gefocust op de poëzie in de Arabische muziek. Na een samenwerking van meer dan twintig jaar vonden Rima en Tony een gemeenschappelijke taal. Deze bijzondere combinatie van contrabas en stem biedt een nieuw perspectief op de Arabische muziek.

Rima Khcheich

RIMA KHCHEICH

De Libanese zangeres Rima Khcheich werd bekend als uitvoerder van de Arabisch Andalusische Muwashah, een muzikale uitingsvorm van Arabische poëzie. Daarnaast verdiepte ze zich in het Arabische repertoire van de 19de en 20ste eeuw. Rima Khcheich startte haar zangcarrière in de Libanese televisiezangwedstrijd Layali Lubnan. Ze werd lid van de Beirut Oriental Troup voor Arabisch muziek, geleid door Selim Sahhab. Als solist zong Rima bij dit ensemble in Libanon, Europa en Arabische landen. Khcheich

geeft les aan de opleidingen waar ze zelf studeerde, de Amerikaanse Universiteit in Beiroet en het Nationale Conservatorium. Als specialist in het traditioneel Arabische vocale repertoire treedt ze wereldwijd op. Ze geeft les aan de Mount Holyoke University in Massachusetts.

TONY OVERWATER

Tony Overwater is één van Nederlands meest markante bassisten. Hij is een veelzijdig musicus en componist die zich zowel als solist, bandleider en begeleider profileert in Nederland en ver daarbuiten.

Tony Overwater studeerde cum laude af op het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Hij is onder andere onderscheiden met de VPRO Boy Edgar prijs, de Podiumprijs, en een Edison. Hij werkte samen met een keur aan bijzondere musici waaronder Karin Hammar, Yuri Honing, Pat Metheny, David Murray, Paolo Fresu, Eric Vloeimans en vele anderen. Tijdens zijn

conservatoriumtijd richtte hij de stichting Jazz in Motion op en het bijbehorende platenlabel. Overwater integreerde Arabisch idioom in zijn speelstijl en is veelvuldig te gast in het Midden-Oosten. Daarnaast werkte hij mee aan tal van kindervoorstellingen en schreef hij muziek voor films en documentaires.

Tony Overwater

زوروني

زوروني كل سنه مرة

دور اول

انا عملت ايه فيكم
انا اللي العمر اداريكم

دور ثاني

يا عيني ع اللي مالوش حد
وتجري دمعته ع الخد

دور ثالث

يا خوفي ع اللي مساكم
أنا عمري ما بنساكم

دور رابع

يا خوفي للعدول يدري
وحالي انت به تدري

حرام تنسوني بالمره

تشاكوني واشاكيم
حرام تنسوني بالمره

طول عمره يقاسي الوجد
مسكين حاله بالمره

ونساكم وقساكم
حرام تنسوني بالمره

وانا ما احملش دا يجري
حرام تنسوني بالمره

Visit
Pray visit but once a year
Pray do remember

(first dawr)
What to you could I have done
You fretting and I repining
For you I cared all my days
Pray do remember

(second dawr)
Pity the lonely
Suffering a lifetime of passion
On his cheeks tears in streaks
A wretch indeed

(third dawr)
I fear the one who bid you goodnight Bid you
forget and made you brazen
Never will I forget you
Pray do remember

(fourth dawr)
I fear the maligner knows
And bear not that he might know

And you know all there is to know
Pray do remember

(Engelse vertaling: Walid Sadek)

VRIJDAG 10 FEBRUARI 2023

20.15 UUR

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

ALEXANDER POESJKIN (1799-1837)

PROGRAMMA GEDICHTEN OP MUZIEK 1

Frank Peters, piano

Ekatarina van Leventhal, mezzosopraan

Liederen van Poesjkin op muziek van
Nikolaj Medtner (1880-1951).

Aangevuld en of afgewisseld met muziek
van Medtner

Sonate opus 38 no 1

Nikolaj Medtner was goed bevriend met Sergei Rachmaninoff en werd door hem “de grootste levende componist van zijn tijd” genoemd. En niet voor niets. Behalve een geweldige pianist was Medtner een uitzonderlijke componist. Een groot deel van zijn oeuvre bestaat uit liederen. Medtner zette onder anderen vele gedichten van Aleksandr Poesjkin (1799-1837) op muziek. 'Ik had u lief', kan door bijna elke Rus geciteerd worden.

Ik had u lief.

Ik had u lief, misschien is ook de liefde
Nog niet geheel gedooft in mijn gemoed;
Maar zij behoeft u nu niet meer te grieven;
Ik wil dat gij geen pijn door mij ontmoet.

Ik had u lief in stilte, niets verwachtend,
Nu eens geremd, dan weer jaloers gezind;
Ik had u lief zo teder, zo waarachtig-
Geef God dat zó een ander u bemint.

(vertaling Frans-Joseph van Agt)

Medtner bracht de laatste 30 jaren van zijn leven buiten Rusland door en kreeg in het Westen uiteindelijk erkenning uit onverwachte hoek. De Maharadja van het koninkrijk Mysore werd zijn mecenas. Medtner stierf in 1951 in Londen.

Ekaterina Levental en Frank Peters,
foto Marije van den Berg

EKATERINA LEVENTAL

Ekaterina Levental studeerde zang aan het Koninklijk Conservatorium Den Haag en harp aan de conservatoria van Enschede, Detmold en Rotterdam. Ze maakt op dit moment carrière als operazangeres en theaterperformer. Als solist werkte ze onder andere met opera- en muziektheatergezelschappen als De Nationale Opera en Opera Trionfo. Samen met harpiste Eva Tebbe vormt ze het succesvolle Duo Bilitis, waarmee ze diverse internationale prijzen won. Daarnaast ontwikkelt ze samen met Chris Koolmees muziektheatervoorstellingen onder de naam LEKS Compagnie. In 2019 kwam een nieuwe voorstelling uit in samenwerking met B-Classic en Mode Museum Hasselt België: Schoppenvrouw.

FRANK PETERS

Pianist Frank Peters studeerde bij Janine van Mever aan de Arnhemse Hogeschool voor de Kunsten en vervolgens bij Jan Wijn aan het Sweelinck Conservatorium in Amsterdam. Na het winnen van verschillende prijzen op concoursen, waaronder het Internationale Prokofjev Concours in Sint-Petersburg, concerteerde hij op de grote podia van Nederland. Daarnaast is hij een veelgevraagde partner in kamermuziek. Zo speelde hij met het Quatuor Danel het pianokwintet van Sorabji. Frank Peters is hoofdvakdocent aan het Conservatorium van Amsterdam. Hij geeft met enige regelmaat masterclasses in Frankrijk, België, Italië

VRIJDAG 17 FEBRUARI 2023

20.15 UUR

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

VAN ADAMS TOT PÄRT

PROGRAMMA MUZIEK ZONDER TIJD EN EINDE EN BEGIN 1

Ralph van Raat, piano

- Karen Tanaka (1961)
 - Techno Etudes II (for Ralph van Raat) (2020)
- Arvo Pärt (1935)
 - Variationen zur Gesundung von Arinuschka (1977)
- Heather Pinkham
 - Diamonds in the Mud (for Ralph van Raat) (2017)
- Joep Franssens (1955)
 - Three Etudes (for Ralph van Raat) (2020)
- John Adams (1947)
 - Phrygian Gates (1977-78)

Ralph van Raat

RALPH VAN RAAT

Pianist en musicoloog Ralph van Raat studeerde piano aan het Conservatorium van Amsterdam bij Ton Hartsuiker en Willem Brons, en Muziekwetenschap aan de Universiteit van Amsterdam. Hij geeft solorecitals en concerten met orkest in Europa, het

Midden-Oosten, Azië en de Verenigde Staten. Hij speelde als solist met onder andere het Koninklijk Concertgebouw Orkest, de Los Angeles Philharmonic en de BBC Symphony Orchestra. Hij behaalde prijzen bij diverse concoursen, zoals de Done-mus-Prijs van het Prinses

Christina Concours. In 2003 is hij benoemd tot Steinway Artist. Hij is naast zijn concertpraktijk verbonden als docent hedendaagse pianomuziek aan het Conservatorium van Amsterdam en aan de postdoctorale opleiding van de Accademia di Musica di Pinerolo (Turijn, Italië).

In dit programma staat de dramatiek van herhaling binnen de muziek centraal. Geïnspireerd door techno- en dancemuziek, leidt obsessieve herhaling in de speciaal voor Van Raat geschreven Techno Etudes II van de Japans-Amerikaanse Karen Tanaka tot een buitengewoon virtuoze en groovy muziek waarbij stilzitten bijna onmogelijk is. De daaropvolgende set pianovariaties van Arvo Pärt, Variationen zur Gesundung von Arinuschka,

wiens stijl ook wel 'holy minimalism' wordt genoemd, bewijst dat hetzelfde muzikale concept van herhaling tot en verandering ook juist tot een volledig verstilde en diepgaande ervaring kan leiden. Hij schreef het werk voor zijn dochter Ariina, die toentertijd een blindedarmoperatie had ondergaan. De omslag van variaties in mineur-toonsoort naar de majeurtoonsoort luidt de genezing in. Ook het werk van de Amerikaans-Nederlandse

componiste Heather Pinkham en Joep Franssens hebben een spirituele inslag. Beide werken zijn voor Van Raat geschreven. Pinkhams Diamonds in the Mud is een verwijzing naar een leer in het boeddhisme die stelt dat verlichting onze ware aard is en dat zij inherent is aan ieder van ons, maar dat we het alleen moeten ontdekken, als een diamant begraven in de modder. De muziek weerspiegelt deze lering door een doorlopend thema

geleidelijk te begraven met andere muzikale elementen, totdat het bijna onherkenbaar is, alvorens het weer op pure wijze terugkomt. Franssens' zoekt de muzikale betekenis van zijn werk ook in de dramatiek van de herhaling, waarbij ook hij de muziekgeschiedenis van Bach tot Reich omarmt. In de Three Etudes speelt meerlagigheid een grote rol, waarbij kleine herhaalde motieven zich op orkestrale wijze uitbreiden tot grootse klanken.

Het recital sluit af met een sleutelwerk uit de geschiedenis van de minimal music, Phrygian Gates van John Adams; een pianistische tour-de-force waarbij Adams op baanbrekende wijze de minimalistische stijl van herhaling van motieven wist te combineren met een grote virtuositeit en een dramatische opbouw. Langere passages in de welluidende lydische toonladder worden afgewisseld met kortere passages in de meer dramatische frygische toonsoort. Echter, gedurende het stuk draait de verhouding tussen de twee toonsoorten zich steeds meer om, waarbij de frygische toonsoort steeds meer domineert en deze het werk tot een dramatisch einde leidt. (Toelichting Ralph van Raat)

DE DRAMATIEK VAN DE HERHALING

WOENSDAG 22 FEBRUARI 2022

20.15 UUR

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

DE EERSTE EN DE TWEDE WEENSE SCHOOL

PROGRAMMA WENEN 2

Keiko Shichijo, piano en fortepiano

Anton Webern (1883-1945)

- Kinderstück

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

- Modulierendes Präludium F-C KV 624

- Mozart: Fantasie in c-moll KV 475

- Mozart: Klaviersonate Nr.14 in c-moll KV 457

- Molto allegro

- Adagio

- Allegro assai

Arnold Schönberg (1874-1951)

Sechs kleine Klavierstücke Op.19

- Leicht, Zart

- Langssm

- Sehr Langsame Viertel

- Rasch, Aber Leicht

- Etwas Ras

- Sehr Langsam

Wolfgang Amadeus Mozart

Klaviersonate Nr. 12 in F-dur, KV 332

- Allegro

- Adagio

- Allegro assai

Toen er in de 20ste eeuw belangstelling ontstond voor 'historisch geïnformeerde uitvoeringspraktijk' kwamen ook de 'vroege' piano's weer in de belangstelling te staan.

Pianist Robert Levin vergelijkt in de documentaire 'De vervlogen klank' de moderne vleugel met de pianoforte: Zoals een goed kleermaker kostuums op maat snijdt voor een bepaalde persoon, zo schrijft de componist werken die passen bij het instrument waarop hij speelt. De Steinway heeft eigenschappen die Mozart en Beethoven niet kenden. Het is alsof je de moderne mens die de afgelopen twee eeuwen flink groter werd, in een achttiende-eeuws pak probeert te proppen.

KEIKO SHICHIJO

Keiko Shichijo studeerde fortepiano bij Stanley Hoogland en orgel bij Pieter van Dijk aan het Conservatorium van Amsterdam, en specialiseerde zich in hedendaagse muziek bij Daan Vandewalle aan het Koninklijk Conservatorium van Gent in België.

Sinds september 2017 doceert ze piano en fortepiano aan de Academy of Music and Performing Arts in Tilburg. Ze

is wereldwijd actief en speelt zowel solo- als kamermuziek. Ze is prijswinnaar in vele internationale competities en trad op op vele internationale festivals zoals de festivals Printemps Des Arts (Frankrijk), Utrecht Oude Muziek Festival (Nederland), MA Festival (België), La Folle Journée Tokyo (Japan).

Keiko Shichijo heeft een duo viool/fortepiano met gerenommeerd violist Cecilia

Bernardini dat regelmatig optreedt in heel Europa. Als specialist in hedendaagse muziek werkte Keiko samen met vele componisten, waaronder Helmut Lachenmann, Tom Johnson, Johannes Kalitzke, Jürg Frey, Roscoe Mitchell en Bernhard Lang.

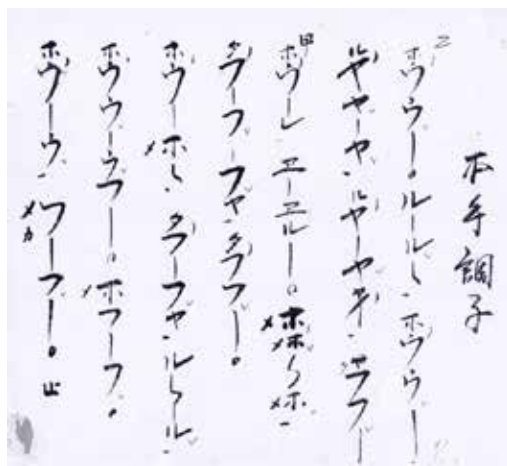
Keiko Shichijo, foto Michel Marang

VRIJDAG 10 MAART 2023

20.15 UUR

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

JAPANESE POËZIE, SHAKUHACHI EN HARP

PROGRAMMA POËTISCHE DIALOGEN 2

Harrie Starreveld, shakuhachi
Ernestine Stoop, harp
Takako Kunugi, Japanse poëzie

Muziek voor harp van
Arnold Marinissen (1966)
John Cage (1912-1992)
Jehan Alain (1911-1940)
Traditioneel Japans:
Honte chosi,
Shika no tone
Hi Fu Mi Hachigaeshi
Tsuru no sugomori.

Harrie Starreveld

HARRIE STARREVELD

Harrie Starreveld studeerde fluit aan het Conservatorium van Amsterdam; sinds zijn afstuderen is hij docent aan dit conservatorium. Hij is specialist op het gebied van nieuwe fluitmuziek; hij werkte samen met componisten als Franco Donatoni, Pierre Boulez en Tan Dun. Hij maakt deel uit van het Nieuwe Ensemble en vormt Het Trio met René Eckhardt (piano) en Harry Sparnaay (basklarinet). Harrie Starreveld is op meer dan 30 cd's te horen. In 1978 won hij het Internationaal Gaudeamus Vertolkers Concours. De laatste jaren ver-

diepte hij zich intensief in het bespelen van de shakuhachi, de traditioneel Japanse bamboefluit. Starreveld behoort in Nederland tot de enkelingen die de speeltechnieken op dit instrument beheerst.

ERNESTINE STOOP

Ernestine Stoop, behaalde haar solo-diploma bij Edward Witsenburg aan het Sweelinck Conservatorium te Amsterdam. Daarna studeerde zij bij de legendarische Franse harpist Pierre Jamet. Zij maakte deel uit van het Nieuw Ensemble, Asko|Schönberg en het Atlas Ensemble. Solistisch trad zij o.a. op met dirigenten

als Hans Vonk, Ernest Bour, Ed Spanjaard, Ton Koopman, Reinbert de Leeuw, Jean-Jacques Kantorow, David Porcelijn, Rogier van Otterloo en James Last. Ook werkte zij intensief samen met componisten als Mauricio Kagel, Isang Yun, Elliott Carter, Theo Loevendie, Louis Andriessen, Guus Janssen, Pierre Boulez, Franco Donatoni en György Ligeti. In 1995 en 2001 was zij initiator van de zeer succesvolle 3e en 5e Europees Harp Symposia te Amsterdam. In 2008 was zij artistiek directeur van het 10e World Harp Congress, wat plaats vond in Amsterdam.

Ernestine Stoop

HET MOOISTE GEBEURT TUSSEN DE NOTEN

Daikokuji-Sasayama
Komusō Shakuhachi

De Japanse bamboefluit shakuhachi ontleend zijn naam aan een lengtemaat, letterlijk vertaald betekent shakuhachi 'voet acht'. De muziek voor shakuhachi is eigenlijk bedoeld als meditatiemuziek en niet als concertmuziek. Het bespelen maakte eeuwenlang deel uit van de meditatiepraktijk van een groep

Zenboeddhistische monniken die ook wel kamuso, de 'monniken van de leegte' werden genoemd. Het hoogtepunt van die cultuur ligt in de 13de eeuw. 'Shakuhachi spelen is mediteren en het mooiste gebeurt tussen de noten'.

VRIJDAG 17 MAART 2023

20.15 UUR

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

DE RUSSISCHE ZIEL

PROGRAMMA BRIEVEN, VERHALEN, GEDICHTEN EN BOEKEN 2

Noé Inui, viool
Vassilis Varvaresos, piano
Chiara Tissen, actrice

Zo er al iets als een Russische ziel of stem bestaat, vinden we die in de kunst. In dit programma hoort u een verscheidenheid aan stemmen. Van het zachtmoedige verhaal over de oude kok van Paustovski tot de aanklachten van Mandelstam, het Requiem van Achmatova en natuurlijk werk van hun grote voorbeeld (en tevens banneling in tsaristisch Rusland) Alexander Poesjkin.

Sergej Prokoviev (1891-1953)

- Sonate nr. 1 in f

Sergej Prokoviev

- Five Melodies op. 35

Nikolaj Roslavets (1881-1944)

- Sonate voor viool en piano, nr. 1

VASSILIS VARVARESOS

De Griekse pianist Vassilis Varvaresos (1983, Tessaloníki) was in 1998 de jongste winnende pianist ooit van Young Concert Artists/New York, waarna zijn recitaldebuut in New York en Washington lovend werden ontvangen. De kop van de Washington Post noemde Vassilis een "Young Master on the Rise". Deze felbegeerde eerste prijs werd daarna gevolgd door diverse internationale prijzen; hij is laureaat van de Enescu Competition 2014 in Boekarest en de Monte Carlo Piano Masters 2015.

CHIARA TISSEN

Chiara Tissen (1964) is actrice en schrijfster. Als actrice

speelde ze bij vele gesubsidieerde gezelschappen als het Nationale Toneel, Het Vervolg en Het Toneel Speelt en ook in vrije producties als 'De heksen' van Roald Dahl en 'De Gravin van Parma' van Sandor Márai. Daarnaast speelde ze gastrollen in diverse televisieseries en werd ze twee keer genomineerd voor een musical award. Ze debuteerde in 2005 met de roman De valduik en in 2007 verscheen haar tweede roman, Meisje loos. Met de roman Wrap verwelkomt uitgeverij Querido haar in het fonds.

NOÉ INUI

Violist Noé Inui is een wereldburger pur sang. Zijn vader is Japans, zijn moeder Grieks,

en hij werd in 1985 geboren in Brussel. Deze meertalige violist, hij spreekt 5 talen vloeiend, won eerste prijzen bij onder meer Young Concert Artists/New York, het Sibelius Concours in Helsinki (Young Talents' Prize), de Special Prize for Young Artists van de Staat Noordrijn-Westfalen en de top prijs Prix Julius Baer van de Verbier Festival Academy in Zwitserland, uitgereikt aan een exceptioneel getalenteerde musicus. Het Concertgebouw selecteerde Noé in 2020 als een van de 'Classical Futures Europe Artists'.

Vassilis Varvaresos, Chiara Tissen, Noé Inui

Portrait van Anna Akhmatova – Nathan Altman

Wat de ten gehore gebrachte schrijvers en dichters Paustovski, Mandelstam, Achmatova en Poesjkin bindt is hun liefde voor hun land, niet te verwarren met het vaak misbruikte begrip van vaderlandsliefde. Het is verrassend hoe velen van hen door de eeuwen heen in tijden van ontbering en dictatuur hun vaderland niet hebben verlaten en bleven schrijven. Hun Heimat, hun cultuur en vooral hun taal, deed hen besluiten niet weg te gaan. Sommigen, zoals Paustovski, op een min of meer dienende

wijze in een poging er het beste van te maken en altijd bereid om vervolgd kunstbroeders te helpen. Anderen, zoals Anna Achmatova of Ossip Mandelstam protesterend en ondergronds, met gevaar voor eigen leven, maar met een diepgewortelde liefde voor hun land en hun taal.

DE LIEFDE VOOR TAAL EN LAND NIET TE VERWARREN MET VADER- LANDSLIEFDE

Vassilis Varvaresos en Noé Inui

VRIJDAG 24 MAART 2023

20.15 UUR

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

VLEUGELS: CLARA & ROBERT SCHUMANN, EEN OPMERKELIJK LIEFDESPAAR

PROGRAMMA

BRIEVEN, VERHALEN, GEDICHTEN EN BOEKEN 3

**Saskia Temmink en Thom Hoffman, spel
Storioni trio:**

Bart van de Roer, piano

Wouter Vossen, viool

Marc Vossen, cello

Robert Schumann (1810-1856)

– In modo d'una marcia, uit Pianokwintet
opus 44 in Es

Clara Schumann (1819-1896)

– Polonaise in Es opus 1/1

Niccolò Paganini (1782-1840)

– Thema uit Caprice nr 24 in a

Robert Schumann

– Romanze opus 28/2 in Fis

– Träumerei uit Kinderszenen opus 15

Clara Schumann

– Scherzo uit Pianotrio opus 17

Robert Schumann

– Nicht zu Schnell Kanonische Etüde opus 56/1

– Vogel als Prophet uit Waldeszenen opus 82

– Nicht zu Schnell Kanonische Etüde opus 56/5

– Adagio und Allegro opus 70

Clara Schumann

– Allegro Moderato uit Pianotrio opus 17 in g

Robert Schumann

– Langsam, mit inniger Empfindung uit

Pianotrio opus 63

– In modo d'una marcia, uit Pianokwintet

opus 44 in Es

Johannes Brahms (1833-1897)

– Allegro con moto uit Pianotrio opus 8 in B

(Frühfassung)

Clara Schumann

– Andante uit Pianotrio opus 17

Robert Schumann

– Romanze opus 28/2 in Fis

SASKIA TEMMINK

Saskia Temmink (1968) is een Nederlandse actrice. Ze speelt op televisie, in films, als stemactrice en in het theater. Dit doet ze al sinds haar afstuderen aan de Toneelacademie in Maastricht in 1990. Ze is te zien in producties van veel verschillende theatergezelschappen, zoals Orkater, Theatergroep Hollandia, Toneelgroep Amsterdam, De Theatercompagnie, Het Nationale Toneel en Hummelinck Stuurman Theaterbureau. Ook geeft ze les aan de Toneelschool en Kleinkunstacademie in Amsterdam.

HET STORIONI TRIO

Het Storioni Trio werd opgericht in 1995 en ontleent

zijn naam aan de viool die bespeeld wordt door Wouter Vossen en gemaakt is door Laurentius Storioni in 1794. Het repertoire van het trio is breed, van klassiek tot hedendaags, van Haydn tot Aho. Ze hebben de cyclus van alle pianotrio's van Beethoven meerdere keren uitgevoerd, met zowel historische als moderne instrumenten. Dit seizoen markeert het 25-jarig jubileum van het ensemble. Alle leden van het trio treden op als artistiek leider van het Storioni Festival dat plaatsvindt in Eindhoven. Internationale topmusici, aanstormend talent en de leden van het Storioni Trio delen in steeds wisselende formaties het festivalpodium met elkaar.

THOM HOFFMAN

Thom Hoffman (1957) speelde sinds 1981 in ruim 80 speelfilms en televisieseries. Naast o.a. nominaties voor "Zoeken naar Eileen" en "De Provincie" won hij met zijn hoofdrol in "De Avonden" (1989) een Gouden Kalf, en de prijs van Beste Jonge Europese Acteur op het 'Stars de Démain' Festival van Genève. In 2012-2013 speelde Thom Henry van der Welcke in de Couperus-bewerking "Boeken der Kleine Zielen". Bij een eenmalige vertoning in 2009 in theater Carré vertolkte Thom de rol van Prins Claus in een stuk over diens leven en werk, in aanwezigheid van koningin Beatrix.

Saskia Temmink, Het Storioni Trio, Thom Hoffman, foto Martijn-van-Beenen

Acteurs Saskia Temmink en Thom Hoffman vertellen samen met het Storioni Trio het verhaal van het opmerkelijkste liefdespaar uit de geschiedenis van de klassieke muziek: Clara en Robert Schumann.

Clara trouwde in 1840 met componist Robert Schumann, die piano studeerde bij haar vader, de bekende pedagoog Friedrich Wieck. Al op haar negende trad Clara op en vanaf haar dertiende maakte ze lange concertreizen. Ze was een geweldig pianiste, een verdienstelijk

componiste en een absolute ster in het muziekleven van die tijd. Haar zwaarbevochten huwelijk met Robert was liefdevol en turbulent. Ook de intrigerende vriendschap met de nog jonge Johannes Brahms komt aan bod in deze luisterrijke samensmelting van tekst, spel en muziek.

EEN LUISTERRIJKE SAMENSMELTING VAN TEKST, SPEL EN MUZIEK

Saskia Temmink,
Het Storioni Trio,
Thom Hoffman,
foto Martijn-van-Beenen

DONDERDAG 30 MAART 2023

20.15 UUR

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

KLANK ALS RUIMTE

PROGRAMMA MUZIEK ZONDER TIJD EN EINDE EN BEGIN 2

Reinier van Houdt, piano

Fredrik Rasten (1988)

- Aerodynamic uit Four Parallel Rivers

Giacinto Scelsi (1905-1988)

- Suite Nr 9 TTAI

Morton Feldman (1926-1987)

- Palais De Mari

'Palais de Mari' is het allerlaatste pianowerk dat Morton Feldman componeerde. Hij liet zich inspireren door een foto die hij zag in het Parijse Louvre. Daarop afgebeeld stonden de resten van een paleis dat stond in de oude stad Mari in Oost Syrië, bewoond van 2900 tot 1759 voor Christus. De muziek van Feldman krijgt letterlijk een ruimtelijk aspect, alsof je om het paleis loopt. Zoals bij veel zich traag ontvouwende muziek verdwijnt ook in 'Palais de Mari' het bewustzijn van tijd. De composities worden door het 'ontbreken' van tijd bijna als installaties. Overigens is deze compositie met een lengte van 25 minuten een van de korte pianowerken van Feldman.

Reinier van Houdt, foto Michel Marang

REINIER VAN HOUDT

Pianist/componist Reinier van Houdt studeerde in Budapest en Den Haag. Hij werkte samen met componisten als John Cage, Luc Ferrari, Annea Lockwood en Alvin Lucier. Hij speelde premières van muziek van oa Robert Ashley, Maria de Alvear, Alvin Curran,

Nomi Epstein, Kaikhosru Sorabji, Christian Marclay, Michael Pisaro en Jürg Frey. Daarnaast is hij onderdeel van David Tibet's outsider-collectief Current 93 waarin hij samenwerkte met oa Anohni, Nick Cave en John Zorn. Van Reinier van Houdt verscheen solo werk op labels als Hallow

Ground, Erstwhile en Matière Mémoire. Onlangs verscheen The Adventure Of Sleep op Elsewhere Music. Binnenkort verschijnt er een 3-CD uitgave van muziek van Jürg Frey.

DONDERDAG 6 APRIL 2023

20.15 UUR

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

INSTRUMENTALE PASSIEMUZIEK

PROGRAMMA WENEN 3

Animato kwartet:

Inga Våga Gaustad, viool

Tim Brackman, viool

Elisa Karen Tavenier, altviool

Pieter de Koe, cello

Joseph Haydn (1732-1809)

Die sieben letzten Worte unseres Erlösers
am Kreuze)

- 'Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten?'
- 'Vader, vergeef hun, want ze weten niet wat ze doen.'
- 'Voorwaar ik zeg u: vandaag nog zult gij met mij zijn in het paradijs.'
- 'Vader, in uw handen beveel ik mijn geest.'
- 'Vrouw, zie daar uw zoon. Zoon, zie daar uw moeder.'
- 'Ik heb dorst.'
- 'Het is volbracht.'

Animato Kwartet,
foto Sarah Wijzenbeek

Cádiz en Haydn

Tussen 1783 en 1786 ontving Haydn vanuit de Spaanse stad Cádiz het verzoek om voor een broederschap aldaar ('Hermandad de la Santa Cueva') een instrumentaal stuk bij de zeven kruiswoorden van Jezus te schrijven. U hoort in de Leidse Salon de versie van Haydn voor strijkkwartet bestaande uit een inleiding, zeven langzame stukken en een slotdeel, terremoto (aardbeving) genaamd.

Animato Kwartet, foto Sarah Wijzenbeek

ANIMATO KWARTET

Het Animato Kwartet, ontstaan in 2013, wordt gezien als een van de meest veelbelovende jonge strijkkwartetten in Nederland. Het kwartet speelt zowel de meer klassieke als eigentijdse werken, soms speciaal voor het ensemble gecomponeerd. Het Animato Kwartet is op zowel grote als kleine podia te beluisteren, onder meer in de Kleine Zaal van het Amster-

damse Concertgebouw en in de Hertz-zaal van TivoliVredenburg. Snel na oprichting ontving het twee belangrijke prijzen. Tijdens het Festival International de Inverno de Campos do Jordao in Sao Paulo werd hun uitvoering van Dvorak's American Quartet gelabeld als 'Artistieke Excellentie' en in datzelfde jaar bereikte het kwartet als publieksfavoriet de finale van het Grachtenfestival

Concours (2014). Het kwartet maakt onderdeel uit van Le Dimore del Quartetto, een organisatie die jonge strijkkwartetten bijstaat in hun carrière door het creëren van studie- en concertmogelijkheden.

WOENSDAG 12 APRIL 2023

20.15 UUR

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

'HARRY', HEINE IN HOLLAND

PROGRAMMA GEDICHTEN OP MUZIEK 2

Marc Pantus, bas-bariton

Daan Boertien, piano

Alphons Diepenbrock (1862-1921)

- Es war ein alter König

Victor Schmidt-Ernsthausen (1863-1931)

- Dichters Klage

Heine Memoiren, fragment 1

Gerrit Jan van Eijken (1832-1879)

Childe Harold

Es war ein alter König

König Harald Harfagar

Heine Memoiren, fragment 2

Leander Schlegel (1844-1913)

- Der arme Peter (piano solo)

Heine Memoiren, fragment 3

Marius Brandts Buys (1840-1911)

- Du liebst mich nicht

Bertha Frensel (1874-1953)

- Ein Fichtenbaum

Hugo Nolthenius (1848-1929)

- Ich habe dich geliebt

PAUZE

Richard Hol (1825-1904)

4 Lieder opus 66

- Mit deinen blauen Augen

- Wenn du mir vorüber wandelst

- Ach, ich sehne mich nach Tränen

- Spätherbstnebel

Heine Memoiren, fragment 4

Leander Schlegel

- Du bist wie eine Blume

- Wo ich bin, mich rings umdunkelt

- Sie haben heut' abend Gesellschaft

Heine Memoiren, fragment 5

Richard Hol

- Altes Lied

Henriette Bosmans (1895-1952)

- Im Mondenglanze ruht das Meer

DAAN BOERTIEN

Daan Boertien is een Nederlandse concertpianist die zich heeft gespecialiseerd in liedbegeleiding. Op tienjarige leeftijd werd hij aangenomen bij de Young Musician's Academy van het Conservatorium van Tilburg, waar hij les had van Jelena Bazova. Daarna studeerde hij bij David Kuyken aan het Conservatorium van Amsterdam en bij lied-specialist Burkhard Kehring aan de Hochschule für Musik und Theater Hamburg. Hij won vele prijzen, waaronder de Berenbergprijs (2020),

waartoe een winnaarsconcert in de Elbphilharmonie in Hamburg behoorde. Voor de interpretatie van liederen kreeg hij belangrijke impulsen van onder anderen Roger Vignoles, Julius Drake en Graham Johnson.

MARC PANTUS

Na zijn opleiding als beeldend kunstenaar studeerde Marc Pantus zang in Utrecht, Den Haag en Chicago. 'Marc Pantus geeft Jezus een fantastische stem', zo beschreef Trouw in een recensie de vertolking van de Chris-

tuspartij in één van Bachs Passies. Hij trad op met diverse gerenommeerde en uiteenlopende ensembles zoals het Rotterdams Philharmonisch Orkest en Het Nederlands Kamerorkest. Met zijn eigen operagezelschap I Piccoli Holandesi regisseerde en zong hij een aantal succesvolle komische barokopera's.

Daan Boertien

Marc Pantus

In het programma 'Harry', Heine in Holland zingt Marc Pantus een aantal liederen van Nederlandse componisten op tekst van Heinrich Heine (1797-1856). Nederlandse componisten kozen in de 19de eeuw vaak liederen uit het Duitse taalgebied vanwege de grote invloed van Duitsland op het Nederlandse culturele leven. Vele musici genoten hun opleiding in Duitsland en lieten zich door de teksten van Heinrich Heine inspireren. De liederen die Pantus ten gehore brengt zijn bijna allemaal in de late 19de en begin van de 20ste eeuw geschreven. Overigens waren de Nederlandse componisten niet de enige die zich aan Heines teksten waagden. 'Du bist wie eine Blume' werd meer dan 400 keer op muziek gezet. En 'Ein alter König' is meer dan 100 keer getoonzet en niet door de minsten als Edvard Grieg. Omdat Heine het Nederlands kwalificeerde als 'kikkergekwaak van de Hollandse moerassen' mag bij zo'n concert een Nederlandse vertaling niet ontbreken.

Es war ein alter König

Es war ein alter König,
Sein Herz war schwer, sein Haupt war grau;
Der arme alte König,
Er nahm eine junge Frau

Es war ein schöner Page
Bland was sein Haupt, leicht war sein Sinn;
Er trug die seidne Schlepp
Der jungen Königin

Kennst du das alte Liedchen?
Es klingt so süß, es klingt so trüb!
Sie mussten beiden sterben,
Sie hatten sich viel zu lieb.

Er was een oude Koning

Er was een oude Koning
Zijn hart was zwaar, zijn haar was grauw
Die arme oude Koning
Nam zich eenjongs vrouw

Er was en mooi etage,
Zo blind van lokken en licht van zin;
Hij droeg de zijden sleep van
De jonge koningin

U kent het oude liedje,
Het klinkt zo zoet, het drukt zo zwaar;
Ze moesten beiden sterven,
Ze hielden te veel van elkaar
(vertaling Peter Verstegen)

Heinrich Heine, 1831

DONDERDAG 20 APRIL 2023**20.15 UUR**

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

DE DUIVELSKUNSTENAAR PAGANINI

PROGRAMMA BRIEVEN, VERHALEN, GEDICHTEN EN BOEKEN 4

Lisa Jacobs, viool
Dario Bonuccelli, piano
Vrouwkje Tuinman, schrijver en verteller

Niccolò Paganini (1782-1840)

- selectie uit 24 caprices,
- Sonate in E-klein
- I Palpiti

Gioachino Rossini (1792-1868)

- Un mot a Paganini

De Duivelskunstenaar, naar het boek "Afscheidstournee" van Vrouwkje Tuinman vertelt over leven, dood en nalatenschap van de geroemde en verguisde vioolvirtuoos Niccolò Paganini (1782-1840)

Wanneer Paganini overlijdt, laat hij een zoon van bijna vijftien achter, een flinke erfenis, een bijzondere collectie instrumenten - en zijn lichaam. De jonge Achille krijgt geen toestemming zijn vader, verketterd als 'violist des duivels', te begraven. Aan zijn onconventionele kindertijd, waarin hij continu op reis was met zijn alleenstaande vader, komt een einde. Op eigen benen staan en eigen keuzes maken blijkt niet eenvoudig, al helemaal omdat Achille verhuizing na verhuizing de kist van zijn vader met zich mee moet slepen.

Het wonderlijke verhaal van de Paganini's vertelt over trouw, familiebanden, toewijding, geloof en ongeloof, eerzucht en de keerzijde daarvan. Bovenal stelt "Afscheidstournee" de vraag hoe je verder leeft zonder afscheid te kunnen nemen. Een intieme vertelling door violist Lisa Jacobs en schrijver Vrouwkje Tuinman met muziek van Paganini, Schumann, Liszt en Rossini.

Lisa Jacobs

Dario Bonuccelli

Vrouwkje Tuinman

LISA JACOBS

Op 17-jarige leeftijd maakte Lisa Jacobs haar succesvolle debuut met het Koninklijk Concertgebouworkest o.l.v. Riccardo Chailly en speelde sindsdien meerdere malen in alle grote concertzalen van Nederland en verder over de hele wereld, zowel in kamer-muziekverband, op festivals en als soliste met vele orkesten en gerenommeerde dirigenten. Ze is verbonden als professor viool aan het Koninklijk Conservatorium in Gent, België. Daarnaast geeft zij geregeld masterclasses aan hogescholen in binnen- en buitenland. Lisa Jacobs rondde haar studie in Amsterdam bij Ilya Grubert met hoogste onderscheiding af. Tevens was zij jarenlang vaste gast in de openbare masterclasses van Herman Krebbers op diens persoonlijke verzoek en is ze winnaar van verscheidene internatio-

nale concoursen en muziekprijzen.

DARIO BONUCCELLI

Dario Bonuccelli (1985) studeerde bij Luciano Lanfranchi. Hij studeerde cum laude af aan het conservatorium van Genua en studeerde verder bij Franco Scala, Andrea Lucchesini en Pietro De Maria. Dario won talloze internationale pianoconcoursen en gaf honderden concerten in Europa en Japan. Zijn repertoire omvat vijf eeuwen muziek. Naast zijn solocarrière is hij actief als kamermusicus en als hoofdvakdocent aan het conservatorium van Potenza.

VROUWKJE TUINMAN

Vrouwkje Tuinman (1974) publiceerde vier romans en zes dichtbundels. Ze won de Halewijnprijs en haar bundel Lijfrente werd bekroond met De Grote Poëzie-

prijs 2020. Tuinmans werk werd vertaald in het Duits en Engels. Daarnaast schrijft ze artikelen, columns en recensies voor onder meer Trouw, De Morgen en Preludium. In juni 2022 verscheen bij uitgeverij Cossee Tuinmans nieuwe Tijdelijk verblijf. Vrouwkje schrijft regelmatig teksten en libretti voor muziektheater. In 2022 ging Beethoven is jarig in première, een familieconcert in opdracht van het Nederlands Kamerorkest en de Zondagochtend Concerten. In het seizoen 2022/23 maakt ze met Martin Fondse, Margriet Sjoerdsma en het Matangi Quartet de voorstelling Stop de tijd! Vrouwkje ontving vele prijzen. In oktober 2022 ontving Vrouwkje de (ongeveer) driejaarlijkse C.C.S. Croneprijs voor haar hele oeuvre.

DONDERDAG 11 MEI 2023**20.15 UUR**

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

PERZISCHE VERZEN

PROGRAMMA POËTISCHE DIALOGEN 3

Afra Mussawisade, percussie
Jeroen van Vliet, piano
Nafiss Nia, poëzie

Improvisaties en composities van
Jeroen van Vliet en Afra Mussawisade
met teksten van en door Nafiss Nia.

Nafiss Nia, Foto Harry Kleine

AFRA MUSSAWISADE

Ritme is Afra Mussawisades moederstaal. Mussawisade werd geboren in 1973 als zoon van de beroemde schilder Shahab Mussawisade. Afra groeide op in een kunstminnend milieu. Hij studeerde Perzische klassieke percussie bij Arjang Kamkar en Tonbak-Master Farhangfar. Na zijn emigratie naar Duitsland studeerde hij piano en cello en verdiepte hij zich in percussiestijlen uit diverse culturen. Zo studeert hij Latijns- Amerikaanse percussie aan Codarts en volgde hij lessen in Havanna. Hij was student aan het Karanataka College of Percussion in Zuid-India. Met het assimileren van verschillende stijlen ontwikkelde Afra zich tot een bijzonder veelzijdig musicus met een unieke stijl.

JEROEN VAN VLIET

Jazzpianist Jeroen van Vliet wordt in binnen- en buiten-

land geroemd om zijn lyrische en heldere stijl. De Boy Edgarprijswinnaar speelde in talloze formaties over de hele wereld. Hij maakte onderdeel uit van het Yuri Honig quartet en Gate Crash en heeft daarnaast zijn eigen formaties. Hij wordt geprezen als genereuze bandleider die medespelers de ruimte laat. Van Vliet vormt met Bram Stadhouders en Etienne Nillesen, OGU.

Hij vormt daarnaast al meer dan dertig jaar een duo met saxofonist Mete Erker en speelt sinds 2011 met Anton Goudsmit, Oene van Geel en Erker in Estafest.

NAFISS NIA

Nafiss Nia is een Nederlands-Iraanse dichter, schrijver, vertaler, regisseur, producer en docent film & poëzie. Ze studeerde regie aan de filmfaculteit van Kunstuniversiteit te Teheran en Moderne Perzische literatuur

aan de Rijksuniversiteit in Teheran. In Nederland heeft ze Scenario opleiding gevolgd aan de Film- en Televisie-academie in Amsterdam. Ze publiceerde verschillende dichtbundels in Nederland. Sinds oktober 2012 werkt ze als directeur voor Stichting Granate. Granate is opgezet om kansen te creëren voor getalenteerde dichters, schrijvers en filmmakers, met name met een niet Nederlandse achtergrond, en meer culturele diversiteit te bevorderen in de Nederlandse film en literatuur. Zij draagt regelmatig haar gedichten voor op literaire podia en geeft poëzieworkshops (o.a. Poëziecursus Pernederlandisch) aan Nederlandse beginnende en gevorderde dichters. Ze verzorgt tevens verschillende cursussen voor jonge filmmakers in conflictlanden als Irak, Afghanistan en Iran.

Afra Mussawisade en Jeroen van Vliet

Geboorte

Hoezeer de straat zonder de lantarens niets lijkt

en het huis zonder de treden onverschillig

toch, op het moment dat je me tussen

zoveel vreemden verloochent

heb ik op een briesloze nacht

de angst van een onschuldige schaduw ervaren.

Hoezeer de stilte tussen de aderen

van een groen blad een schat waard is

en de blauwe vergetelheid tussen

de golven van de zee vergankelijk

toch, op de dag dat je stapvoets

langs mijn rusteloze wachten vluchtte

heb ik de klaagzang van het trillende geruis

verborgen op het dak

van mijn moeders eenzaamheid.

Ik heb de rug toegekeerd naar

de eenvoud van de hemelse blik

wanneer hij mij droomloos

aan de wind overliet.

Jou heb ik alles vergeven

aan allen schenk ik jou

en opnieuw ben ik geboren.

تولد

اگرچه خیابان بدون چراغ‌هایش هیچ است
و خانه بدون پلکان سرد
با این همه روزی که میان آنهمه غربت
مرا به سمت بی اعتنائی کشاندی
من ترس یک سایه‌ی بی گناه را
در یک شب بی نسیم تجربه کردم
اگرچه سکوت میان پیکر یک برگ ثروتی ست
و فراموشی آبی میان موج موج دریا گذراست
با این همه روزی که پاورچین پاورچین
از کناره‌ی بی تاب انتظار من گریختی
من خش خش لرزیدن مویه را
بر پشت بام تنهانی‌های مادرم پنهان کردم
و پشت کردم به آسانی نگاه آسمان
وقتی مرا بدون رویا به دست باد سپرد
من تو را به همه و همه را به تو بخشیدم
و دوباره زاده شد

Zonder geel, rood en bruin

بی زرد و سرخ و قهوه‌ای

دریچه‌های بسته

مرا

بیاد غصه‌ی آسمان بی ستاره می‌اندازند

بیاد جشن عروسی مردگان

پاییز بی مکان

بی زرد و سرخ و قهوه‌ای

دیروز

که هیچ شبیه امروز نبود

دریچه‌ها را برای همیشه بست

فردا

که مرگ امروز را بدرقه می‌کند

باز می‌کند دریچه‌های بسته‌ی دیروز را

Gestoten vensters doen mij

denken aan het verdriet

van de sterrenloze hemel

aan de bruiloft van de doden

aan de thuisloze herfst

zonder geel, rood en bruin.

Gisteren dat in niets op vandaag leek

sloeg de vensters voorgoed dicht

de morgen die de dood van vandaag uitzwaait

opent de gesloten vensters van gisteren.

WOENSDAG 17 MEI 2023

20.15 UUR

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

MELODRAMA UIT DE NEGENTIENDE EEUW

Jed Wentz

Artem Belugurov

PROGRAMMA BRIEVEN, VERHALEN, GEDICHTEN EN BOEKEN 5

Jed Wentz, voordracht
Artem Belugurov, piano

John Keats (1795-1821)

- La Belle Dame sans Merci
- muziek van by Harry Farjeon (1878-1948)

Walt Whitman (1819-1892)

- When I Heard at the Close of the Day

Robert Schumann (1810-1856)

- Erscheinung eines Zauberbildes uit Manfred (arr. C. Grimm)
- Zwischenaktmusik uit Manfred (arr. C. Grimm)

Lord Byron (1788-1824)

- Manfred's Ansprache an Astarte uit Manfred muziek van Robert Schumann

Edgar Allan Poe (1809-1849)

- A Dream Within a Dream
- muziek: Des pas sur la neige van Claude Debussy (Preludes, livre I)

Edgar Allan Poe

- Fairy-Land

Claude Debussy (1862-1918)

- Clair de lune uit Suite Bergamasque

Robert Browning (1812-1889)

- The Pied Piper of Hamelin
- muziek van Arthur Bergh (1882-1962)

JED WENTZ

Als traversospeler, dirigent en docent beweegt Jed Wentz zich op het terrein van de historisch geïnformeerde uitvoeringspraktijk. Hij promoveerde in Leiden waar hij tegenwoordig werkzaam is aan de Academy of Creative and Performing Arts. Zijn huidige specialisatie betreft de kunst van de declamatie van 1680-1930, en de daarmee verband houdende acteertechnieken in relatie tot de muzikale uitvoeringspraktijk. Wentz publiceerde o.a. in Early Music, The Riemenschneider Bach Journal en The Cambridge

Opera Journal. Daarnaast bracht hij talloze cd's uit met zijn ensemble Musica ad Rhenum. Jed Wentz is daarnaast artistiek adviseur van het Festival Oude Muziek in Utrecht.

ARTEM BELUGUROV

Artem Belugurov is een musicus die zich evengoed thuisvoelt op historische instrumenten als het klavecimbel, het clavichord als op de moderne piano. Zijn repertoire bestrijkt 4 eeuwen muziek. Hij is wereldwijd een veelgevraagd solist en ensemblespeler o.a. met cellist

Octavie Dostaler-Lalonde en zijn ensemble Postscript. Geboren in Riga groeide hij op in Odessa, verhuisde naar de VS en settelde zich uiteindelijk in Amsterdam. Belugurov won talloze concoursen over de hele wereld en nam verschillende cd's op bij labels als BIS, Piano Classics en Berlin Classics en TRPTK.

Melodrama

Het genre van het melodrama, waarbij muziek en declamatie worden gecombineerd bloeide vooral aan het eind van de negentiende eeuw. In die periode was de vorm van het melodrama niet meer die van de achttiende eeuw waarbij muziek en tekst alterneren, maar waren tekst en begeleiding gecombineerd. Daarbij paste de spreker zijn toon, timbre en ritme aan om goed te kunnen mengen met de muzikale textuur. En niet onbelangrijk, de musici moesten oppassen dat ze de spreker niet overstemden. Een van de redenen om dit concert uit te voeren met een negentiende eeuwse piano. Pleitbezorger van het melodrama, operazanger David Bispham (1857-1921) noteert in zijn autobiografie: 'het gelukkige huwelijk tussen muziek en drama kan niet onwettig zijn' en 'de opvoering van een melodrama moet geen strijd tussen woorden en muziek worden'. Het stemgebruik vereist het gouden midden tussen zingen en spreken. Deze uitvoeringsvorm plaveide de weg voor het latere sleutelwerk van Schönberg, Pierrot Lunaire.

**'DE
OPVOERING VAN
EEN MELODRAMA
MOET GEEN STRIJD
TUSSEN WOORDEN
EN MUZIEK
WORDEN'**

VRIJDAG 26 MEI 2023

20.15 UUR

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

HET WEENSE FIN DE SIÈCLE

PROGRAMMA WENEN 4

Chimaera Trio:
Annemiek de Bruin, klarinet
Irene Kok, cello
Laurens de Man, piano

Gustav Mahler (1860-1911)
Vier liederen uit Des Knaben Wunderhorn
[arr. LdM]
- Ablösung im Sommer
- Der Tamboursg'sell
- Rheinlegendchen
- Urlicht

Richard Wagner (1810-1883)
Uit: Tristan und Isolde
- Vorspiel und Isoldens Liebestod (arr. LdM)
PAUZE
Alexander von Zemlinsky (1871-1942)
Trio voor klarinet, cello en piano in d, op. 3
Allegro ma non troppo
Andante
Allegro
Gustav Mahler
Uit: Rückert-Lieder [arr. LdM]
- Ich bin der Welt abhanden gekommen

Chimaera Trio, foto Foppe Schut

CHIMAERA TRIO

Het Chimaera Trio profileert zich sinds 2012 als ambassadeur van de ongebruikelijke combinatie van een blazer (klarinet), een strijker (cello) en een toetsinstrument (piano). Naast de beroemde klarinettrio's van o.a. Beethoven en Brahms, speelt het Chimaera Trio onbekendere werken voor hun bezetting, en arrangeert het trio zelf werken uit vele eeuwen mu-

ziekgeschiedenis, waardoor verrassende programma's ontstaan. De leden leerden elkaar kennen aan het Conservatorium van Amsterdam; al snel was het trio te horen tijdens o.a. het Internationaal Kamermuziekfestival Utrecht en won het prijzen bij het Tristan Keuris Kamermuziekconcours en het Storioni Concours. Dit succes legde de basis voor een langdurige samenwerking; sindsdien

treedt het Chimaera Trio veelvuldig op. In 2019 was het trio onderdeel van het talenttraject "AVROTROS Klassiek presenteert!", hetgeen resulteerde in een cd-opname en meerdere media-optredens. In 2021 verscheen een CD met muziek van en rond Gustav Mahler bij het label MDG. Het trio was meermaals te horen op radio en televisie.

HET WEENSE FIN DE SIÈCLE, EEN BIJZONDER VRUCHTBARE VOEDINGS- BODEM VOOR DE KUNSTEN

Van het Weense fin de siècle, een bijzonder vruchtbare voedingsbodem voor de kunsten, gaat nog altijd een bijzondere fascinatie uit. Zo schreef Gustav Mahler megalomane symfonieën voor reusachtige orkesten; vaak greep hij hierbij terug naar zijn liederen, die hij dikwijls op simplistische volkspoëzie baseerde. In het intieme arrangement voor klarinettrio komen deze liederen bijzonder tot hun recht. De 25-jarige Alexander von Zemlinsky schreef met zijn Klarinettrio juist een symfonie op kamermuziekschaal. In een intense, driedelige constructie, waarbij de hoekdelen thematische verwantschap vertonen, komt een brede waaier aan gevoelens voorbij; de opbouw en

thematiek doen aan Brahms denken, terwijl de rusteloze modulaties meer op Wagner lijken. Wagner stond aan de wieg van allerlei gistende vernieuwingen op muziekgebied; zijn iconische muziekdrama *Tristan und Isolde* beleefde bijna zijn première in Wenen, maar na tientallen repetities bleek het werk toch, onder de heersende omstandigheden, onuitvoerbaar. De smachtende harmonieën, eindeloze lijnen en sublieme expressie ervan liet latere generaties componisten, de Weense voorop, niet onberoerd.

VRIJDAG 2 JUNI 2023

20.15 UUR

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

Doris Hochscheid en Frans van Ruth

LIEDEREN EN CELLOSONATES

PROGRAMMA VERVOLGDE COMPONISTEN 2

**Doris Hochscheid, cello &
Frans van Ruth, piano**
**Robbert Muuse, bariton &
Micha van Weers, piano**

Jan van Gilse (1881-1944)
- liederen
James Simon (1880 -1944)
- Lamento voor piano en cello
- Lieder
- Strijkkwartet (ov)
Hans Lachman (1906-1990)
- Cellosonate

ROBBERT MUISE

Bariton Robbert Muuse vertolkte als oratoriumsolist vele werken van J.S. Bach. Hij zingt repertoire van renaissance tot hedendaags. In concerten en opera's werkte hij als solist met dirigenten Ed Spanjaard, Reinbert de Leeuw, Jan Willem de Vriend, Valéry Gergiev, Christoph Poppen, Jos van Veldhoven, Paul Goodwin, Kynan Johns en Matthew Halls, in samenwerking met vele orkesten en ensembles. Hij zong tientallen operarollen. Robbert Muuse werd in Groot-Brittannië gecoacht door Gary Coward en Julius Drake; daarvoor studeerde hij Cum Laude af voor zang en opera bij Mya Besselink aan het Conservatorium van Maastricht. Hij vervolgde zijn vocale studie bij Donald Litaker.

MICHA VAN WEERS

Micha van Weers is actief op verschillende vlakken. Haar concertoptredens bestaan vooral uit liedrecitals (zang en piano) met diverse zangers, op vele concertpodia in Nederland en in het buitenland. Ze is actief als pianodocent. Micha van Weers studeerde in Maastricht bij Tilly Keessen en Tonie Ehlen en in Praag bij de pianist František Maxián, met focus op twintigste-eeuws Tsjechisch pianorepertoire. De liedkunst is haar passie en specialisatie, ze studeerde enkele jaren 'Liedgestaltung' in Stuttgart (bij pianist Konrad Richter, Hochschule für Musik) en Salzburg (bij pianist Hartmut Höll, Universität Mozarteum) en privé bij grootmeester Julius Drake in Londen.

DORIS HOCHSCHEID EN FRANS VAN RUTH

Celliste Doris Hochscheid vormt al vele jaren met pianist Frans van Ruth een duo dat regelmatig recitals geeft in binnen- en buitenland. Naast het standaard repertoire houdt dit duo zich bezig met een meerjarenproject gewijd aan Nederlandse muziek voor cello en piano. Naast uitvoerende musici zijn zij ook docenten. Doris Hochscheid is docent kamermuziek aan het Conservatorium van Amsterdam en cellodocent aan het University College Roosevelt in Middelburg. Frans van Ruth is sinds 1997 hoofd kamermuziek van het Conservatorium van Amsterdam. In 2007 hebben Doris Hochscheid en Frans van Ruth de Stichting Cellosona-

te Nederland opgericht om daarin hun activiteiten op het gebied van Nederlandse muziek onder te brengen. Naast de samenstelling van een volledige online catalogus van de Nederlandse muziek voor cello en piano (www.cellosonate.nl) heeft dit geleid tot een uitgebreid cd-project, 'Dutch Cello Sonatas'. Voor deze cd-serie ontvingen zij in oktober 2016 in Berlijn de prestigieuze ECHO Klassik Award. In februari 2017 werden zij voor hun verdiensten voor de Nederlandse muziek door koning Willem Alexander benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

Micha van Weers en Robbert Muuse

Jan Pieter Hendrik van Gilse

James Simon

Jan Pieter Hendrik van Gilse studeerde aan het conservatorium van Keulen; later was hij in Berlijn leerling van onder meer Engelbert Humperdinck. Na werkzaam geweest te zijn in Duitsland keerde hij in 1916 terug naar Nederland. Van Gilse zette zich in voor de rechten en belangen van componisten. Hij was in 1911 een van de oprichters van het Genootschap van Nederlandse Componisten (GeNeCo) en betrokken bij de oprichting van de BUMA. Van 1917 tot 1922 was Van Gilse dirigent van het Utrechts Stedelijk Orkest, waar hij uiteindelijk aftrad wegens een conflict met het bestuur. De aanleiding hiervan was Van Gilses verzoek om Willem Pijper – die in het Utrechts Dagblad zeer negatieve en onaangename recensies over hem schreef – de toegang tot de concerten te ontzeggen. Tijdens de oorlog raakte hij nauw betrokken bij het verzet; vanaf 1942 moesten hij en zijn vrouw dan ook onderdui-

ken. In september 1944 stierf de componist na een ziekbed van enkele maanden.

James Simon, geboren in een Joodse bankiersfamilie studeert piano en compositie bij Max Bruch aan het Conservatorium in Berlijn. Als de nazi's aan de macht komen in 1933 vestigt James zich in Amsterdam. Al spoedig krijgt hij leerlingen, hij speelt kamermuziek en treedt op in Amsterdam en Den Haag. In 1938 bezoekt hij zijn zwager in Palestina. In Israel geeft hij concerten en lezingen, maar hij kan er niet aarden, hij is te zeer verbonden met de Europese cultuur. Tegen alle adviezen in, keert James terug naar Amsterdam. In 1940 heeft James de gelegenheid naar Amerika te emigreren maar hij blijft in Nederland. Begin 1944 wordt hij opgepakt en via Kamp Westerbork naar Theresienstadt gedeporteerd. Ook daar blijft hij componeren. Hij werkt mee

VAN DUITSLAND NAAR NEDERLAND

aan muziekkuitvoeringen en geeft lezingen. In oktober 1944 wordt hij naar Auschwitz gedeporteerd en daar twee dagen later vermoord.

De Joodse **Hans Lachman** (1906-1990) componeerde zowel jazz als klassieke muziek. Hij vluchtte in 1933 van Duitsland naar Nederland. Hij speelde onder meer in het Tuschinski-orkest van Max Tak. Met zijn compositie-talent kon hij zo in Hollywood terecht, maar hij legt een aanbieding naast zich neer en blijft in Nederland. Op wonderbaarlijke wijze overleeft hij de oorlog. Hij richt daarna zijn eigen ensemble op en blijft componeren. Helaas raakt zijn werk in de vergetelheid tot in 2008 fluitiste Eleonore Pameijer een bezoek brengt aan diens zoon Michel Lachman die in het tuinschuurtje een kistje met bladmuziek van zijn vader bewaart. Enigszins vochtig haalt zij een groot aantal composities tevoorschijn.

Sindsdien worden zijn composities weer uitgevoerd, onder andere tijdens concerten van de Leo Smit Stichting.

Hans Lachman

VRIJDAG 15 SEPTEMBER 2023

20.15 UUR

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

VERLAINE DOOR FAURÉ GETOONZET

PROGRAMMA GEDICHTEN OP MUZIEK 3

Jasper Schweppe, bariton
Riko Fukuda, piano

Gabriel Fauré (1845-1924)
- Cinq melodies 'de Venise'
- La Bonne Chanson
- Piano werken van Gabriel Fauré

VÓÓR ALLE
DINGEN
MUZIKALITEIT

JASPER SCHWEPPE

Jasper Schweppe heeft ervaring met veel verschillende muziekstijlen zoals Gregoriaans, vroege barok en barok. Met het Orkest van de 18e eeuw zong hij mee in de internationale productie Les Indes Galantes van Rameau. Bij het Musicora in Parijs won Jasper de eerste prijs. Dit is een concours voor het Franse Lied uit de Twintigste Eeuw. Jasper zingt in veel belangrijk professionele koren in Ne-

derland. Sinds 2005 is Jasper kernlid en artistiek coördinator van het Nederlands Kamerkoor.

RIKO FUKUDA

Riko Fukuda is in Tokyo geboren en studeerde hobo aan het Toho-Gakuën Conservatorium. Pianoles kreeg ze al vanaf haar derde jaar en dat was aanvankelijk haar hoofdinstrument. In 1989 ontving ze een Nederlandse beurs om historische uitvoeringsprak-

tijk op fortepiano's te studeren bij Stanley Hoogland aan het Koninklijke Conservatorium in Den Haag. Dankzij de samenwerking met haar echtgenoot Edwin Beunk, verzamelaar en restaurator van historische piano's, bespeelt Riko Fukuda de mooiste fortepiano's uit de 19e eeuw.

Riko Fukuda en Jasper Schweppe

Uit : Cinq melodies 'De Venise'

No. 2 En sourdine

Calmes dans le demi-jour
Que les branches hautes font,
Pénétrons bien notre amour
De ce silence profond.

Mêlons nos âmes, nos cœurs
Et nos sens extasiés,
Parmi les vagues langueurs
Des pins et des arbousiers.

Ferme tes yeux à demi,
Croise tes bras sur ton sein,
Et de ton cœur endormi
Chasse à jamais tout dessein.

Laissons-nous persuader
Au souffle berceur et doux
Qui vient, à tes pieds, rider
Les ondes des gazons roux.

Et quand, solennel, le soir
Des chênes noirs tombera
Voix de notre désespoir,
Le rossignol chantera.

Laat ons, in de schemering die
Het lover legt over de dingen
Onze min van deze diepte
Stilte in kalmte doordringen

Laat ons onze zielen en harten
En onze uitzinnige zinnen,
Versmelten met een vaag smachten
Van aardbeibomen en dennen

Sluit nu ten halve je ogen
Kruis voor je borst beide handen,
Tot je hart inslaapt, en pogen
En plannen voorgoed zijn verbannen.

Laten wij ons laten noden
Bij 't wiegende briesje, dat zoet
Golven van dorrende zoden
Rillen doet onder je voet.

En als uit donkere eiken
Statig de avond komt dalen
Zal onze wanhoop blijken
Uit de stem van de nachtegaal.

DONDERDAG 21 SEPTEMBER 2023

20.15 UUR

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

COME, SEE WHAT LOVE DID TO ME

PROGRAMMA POËTISCHE DIALOGEN 4

Julian Schneemann, piano

Sinan Arat, ney en poëzie

Eigen composities en improvisaties
afgewisseld en begeleid door Turkse poëzie

Julian Schneemann, foto Liz van den Akker

Sinan Arat, foto Wouter Vellekoop

SINAN ARAT

Sinan Arat is een neyspeler (de mystieke rietfluit) en zanger. Hij is geboren in Turkije en heeft de ney gestudeerd aan het klassieke Ottomaanse muziek conservatorium aldaar. Hij heeft zijn meestergraad gehaald aan de Hogeschool Codarts in Rotterdam onder leiding van de legendarische bansuri-maestro Pandit Hariprasad Chaurasia en ney-meester Kudsi Erguner. Een diepgaande reflectie op / van de oorspronkelijke Anatolische volksmuziek, de Ottomaanse en Indiase klassieke muziek, maar ook meer recente, experimente-

le muziekvormen en cross-over muziekstijlen hebben zijn meesterschap gevormd. Naast Soefi muzikoptredens verzorgt hij ook soundtracks voor film- theater- en documentaires. Op televisie was hij o.a. te gast bij Vrije Geluiden, NBE Nieuwjaarconcerten, Podium Witteman en De Wereld draait door.

JULIAN SCHNEEMANN

Als zoon van musici was pianist en componist Julian Schneemann tijdens zijn jeugd omringd door muziek. Hij studeerde jazzpiano aan het Conservatorium van Amsterdam, en behaalde in

2015 summa cum laude zijn diploma. In hetzelfde jaar verscheen zijn debuutalbum Roundabout, waarop hij de werelden van klassiek, jazz en pop verenigt.

In 2016 verscheen vervolgens het album FLY met ensemble Ikarai. Naast het werk als pianist en componist voor zijn eigen ensembles, is Julian Schneemann ook regelmatig te horen in andere samenstellingen. Hij werkte onder meer met het ensemble WASSINC, met zanger en gitarist Angelo Boltini, met het Nederlands Blazers Ensemble en met Amsterdam Sinfonietta.

Gel Gör Beni Aşk Neyledi

Ben yürürüm yana yana
Aşk boyadı beni kana
Ne âkilem ne divane
Gel gör beni aşk neyledi

Gâh eserim yeller gibi
Gâh tozarım yollar gibi
Gâh akarım seller gibi
Gel gör beni aşk neyledi

Akar suların çağlarım
Dertli ciğerim dağlarım
Şeyhim anuban ağlarım
Gel gör beni aşk neyledi

Ya elim al kaldır beni
Ya vaslına erdir beni
Çok ağlattın güldür beni
Gel gör beni aşk neyledi

Ben yürürüm ilden ile
Şeyh anarım dilden dile
Gurbette halim kim bile
Gel gör beni aşk neyledi

Mecnun oluban yürürüm
Ol yârî düşte görürüm
Uyanıp melûl olurum
Gel gör beni aşk neyledi

Miskin Yunus biçareyim
Baştan ayağa yareyim
Dost elinde avareyim
Gel gör beni aşk neyledi

Dichter: Yunus Emre

Come see what love has done to me

I'm walking, my heart ablaze...charred I'm burning!
Love painted me blood red.
left me neither sane nor mad
come, see what Love did to me

sometimes as the winds, I whirl
at times as dust on the path, I drift
sometimes as swift as a flood,
come, see what Love has done to me

like the rapids raging for eons,
my worrisome heart scorched and branded
Master's away I'm withering
come, see what Love has done to me

either grab my hand & lift me
or guide me to the Union
make me smile now that I've cried a river
come, see how Love has done me

I march through the lands
honoring my Master in all tongues
my plight is unknown this far from home
come, see what Love did to me

like wandering Majnoon driven mad by Love,
I see my beloved on the dust in the wind
then, I wake and plunge into a gloom
come, see what love did to me

destitute Yunus, mystic of sorrow,
wounded from head to toe.
a wanderer in the Friends realm
Come, see what Love has done to me

DONDERDAG 28 SEPTEMBER 2023**20.15 UUR**

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

LA SONATE DE VINTEUIL

PROGRAMMA BRIEVEN, VERHALEN, GEDICHTEN EN BOEKEN 6

Maria Milstein, viool.

Nathalia Milstein, piano

Reynaldo Hahn (1874-1947)

- L'Heure Exquise

Maurice Ravel (1875-1937)

- Sonate Posthume

Gabriel Pierné (1863-1937)

uit de Sonate voor viool en piano op.36

- Allegretto tranquillo

Claude Debussy (1862-1918)

- Sonate

Reynaldo Hahn

- A Chloris

César Franck (1822-1890)

- Sonate

In het thema 'Brieven, verhalen, gedichten en boeken', kan de muziek die door fictie tot leven komt niet ontbreken. In zijn beroemde romancyclus 'A la recherche du temps perdu' beschreef Marcel Proust, Charles Swann die luistert naar flarden van de 'Sonate van Vinteuil'. Sinds het verschijnen van 'Un amour de Swann' uit die cyclus breken muzikkliefhebbers zich het hoofd over de componist achter Vinteuil. Was het een componist die echt bestaan had of bestond en zo ja wie werd er dan met Vinteuil bedoeld? Was het Gabriel Pierné, Cesar Franck, Reynaldo Hahn, Camille Saint-Saëns?

Er waren zelfs componisten die naar aanleiding van het boek van Proust zelf de compositie van Vinteuil schreven zoals de Franse componist Claude Pascal dat deed in de jaren veertig. Welke componist het ook geweest zou kunnen zijn, het is een prachtig uitgangspunt voor een concertprogramma waarin muziek figureert die in de Parijse salons gespeeld werd.

MARIA EN NATHALIA MILSTEIN

Het Duo Milstein wordt gevormd door de zussen Maria en Nathalia Milstein. Als duo spelen zij in zalen door heel Europa, waaronder het Concertgebouw, BOZAR in Brussel, Philharmonie Essen en Teatro Ristori in Verona.

Violiste Maria Milstein (1985) werd geboren in Moskou, maar groeide op in Frankrijk. Ze studeerde bij Ilya Grubert in Amsterdam en David Tackeno in Londen. Van 2011 tot 2014 was ze 'Artist in Residence' van de Muziekkapel

Koningin Elisabeth, waar ze bij Augustin Dumay studeerde. In 2018 ontving Maria de Nederlandse Muziekprijs, de hoogste onderscheiding die door het Fonds Podiumkunsten, namens de minister van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap, aan jonge getalenteerde musici wordt toegekend. Sinds september 2014 is Maria als docente aan het Conservatorium van Amsterdam verbonden.

Pianiste Nathalia Milstein (1995) kreeg les van haar vader Serguei Milstein. In 2009 werd zij aangenomen op het

Conservatorium van Genève in de klas van haar vader, waar zij in 2012 met onderscheiding haar diploma behaalde. Vanaf mei 2015 nam de internationale carrière van Nathalia een vlucht met het winnen van de eerste prijs bij de Dublin International Piano Competition. Nathalia speelde in prestigieuze zalen door heel Europa en Noord-Amerika. Daarnaast ontving zij talloze eerste prijzen op internationale concoursen.

Nathalia Milstein

Maria Milstein

VRIJDAG 6 OKTOBER 2023

20.15 UUR

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

LIEDEREN EN CELLOSONATES

PROGRAMMA VERVOLGDE COMPONISTEN 3

**Doris Hochscheid, cello &
Frans van Ruth, piano
Irene Maessen, sopraan &
Tobias Borsboom, piano**

Julius Hijman (1901-1969)

- Cellosonate no 2 (1959)
allegro molto,
andante tranquillo
allegro con brio - allegro vivace.

Fania Chapiro (1926-1993)

- Cellosonate no 2 (1956)
andantino - allegro ma no troppo,
scherzo (allegro molto),
allegretto (hommage à M. Prokofieff) en
presto agitato.

Paul Sanders (1891-1986)

liederen

Doris Hochscheid en Frans van Ruth

Irene Maessen

Tobias Borsboom

DORIS HOCHSCHEID EN FRANS VAN RUTH

Celliste Doris Hochscheid vormt al vele jaren met pianist Frans van Ruth een duo dat regelmatig recitals geeft in binnen- en buitenland. Naast het standaard repertoire houdt dit duo zich bezig met een meerjarenproject gewijd aan Nederlandse muziek voor cello en piano. Naast uitvoerende musici zijn zij ook docenten. Doris Hochscheid is docent kamermuziek aan het Conservatorium van Amsterdam en cellodocent aan het University College Roosevelt in Middelburg. Frans van Ruth is sinds 1997 hoofd kamermuziek van het Conservatorium van Amsterdam. Doris Hochscheid en Frans van Ruth hebben in de loop der jaren een gemeenschappelijk repertoire opgebouwd van meer dan 150 composities, reikend van

de gambasonates van J.S. Bach tot een toenemend aantal speciaal voor hen geschreven stukken.

In 2007 hebben Doris Hochscheid en Frans van Ruth de Stichting Cellosonate Nederland opgericht om daarin hun activiteiten op het gebied van Nederlandse muziek onder te brengen. Naast de samenstelling van een volledige online catalogus van de Nederlandse muziek voor cello en piano (www.cellosonate.nl) heeft dit geleid tot een uitgebreid cd-project, 'Dutch Cello Sonatas'. Voor deze cd-serie ontvingen zij in oktober 2016 in Berlijn de prestigieuze ECHO Klassik Award.

IRENE MAESSEN

Irene Maessen studeerde bij Cora Canne Meijer aan het Amsterdams Conservatorium. Ze volgde lessen bij

Arleen Auger en was prijswinnares op internationale concoursen. Irene Maessen heeft een breed liedrepertoire opgebouwd. Als operazangeres vertolkte Irene Maessen veel rollen in de opera's van Mozart. Zij was verbonden aan de operahuizen van Innsbruck en Salzburg en zong als gast bij de Nationale reisopera. Irene Maessen trad op met de belangrijkste Nederlandse orkesten en ensembles. onder leiding van vooraanstaande dirigenten. Van 2007 tot 2020 was zij verbonden aan het Artez conservatorium te Arnhem als docent klassieke zang van de Muziektheaterafdeling.

TOBIAS BORSBOOM

Tobias Borsboom voltooide in 2013 zijn masteropleiding aan het Conservatorium van Amsterdam bij Jan Wijn.

Daarvoor studeerde hij aan de Jong Talent-afdeling van het Utrechts Conservatorium bij Paolo Giacometti. Hij is een veelzijdig en creatief musicus, die ook op het gebied van kamermuziek zijn sporen ruimschoots heeft verdiend. Regelmatige kamermuziekpartners zijn cellist Lidy Blijdorp en violist Pieter van Loenen. Ook gaat hij graag de samenwerking aan met andere kunstvormen: hij is oprichter en leider van theatergroep De Schubertianen waarin de spelers in de huid kruipen van de artistieke vrienden van Schubert. Naast zijn gevarieerde drukke concertleven werkt hij aan het Conservatorium van Amsterdam als correpetitor.

Paul Sanders

Fania Chapiro, in 1926 in Soerabaya 1926 geboren, verhuist in 1934 naar Parijs. Vijf jaar later vestigen de Chapiro's zich in Den Haag, omdat tijdens een familiebezoek de oorlog uitbreekt en terugkeer naar Parijs onmogelijk is. Fania volgt lessen harmonie en contrapunt bij componist Sem Dresden, die ook directeur is van het Haagse Conservatorium. Als gevolg van anti-Joodse maatregelen worden hij en de andere Joodse docenten in november 1940 uit hun functie ontheven. In mei 1941 volgt het ontslag van alle joodse orkestmusici. Een aantal van hen verenigt zich in het Joodsch Symphonie-Orkest. In juni 1942 speelt Fania als soliste met dit orkest in de Joodse Schouwburg het Vierde Pianoconcert van Anton Rubinstein. Als in juli 1942 de deportaties beginnen moet het orkest zijn activiteiten staken.

Julius Hijman

Slechts de helft van de musici overleeft de oorlog. Na de oorlog krijgt Chapiro gelegenheid om weer op te treden. In 1948 vertrekt ze naar de Verenigde Staten en debuteert in 1949 in New York – volgens de pers ‘het beste debuut van het seizoen’. Ook het componeren krijgt een nieuwe impuls. In 1953 keert ze terug naar Nederland. In de jaren zestig raakt Chapiro geïnteresseerd in historische instrumenten. Zij is daarmee een voorloper binnen de stroming die zich gaat inzetten voor een ‘authentieke’ uitvoeringspraktijk. Ze wordt hoofdvakdocent piano aan het Conservatorium in haar woonplaats Hilversum. Componist Joost Kleppe en fluitiste Eleonore Pameijer mogen zich tot haar leerlingen rekenen. Fania Chapiro overlijdt in 1994 in haar woonplaats Hilversum.

‘Maar waar is dan die **Paul Sanders** gebleven, van wie ik zulke aardige stukjes in de leggers van Het Parool vond?’ noteerde Max Arian in 1995 in De Groene Amsterdammer. De man op wie hij doelde was de Joodse kunstkriticus, componist, verzetsman en Amerika-correspondent Paul F. Sanders (1891-1986). Het citaat is kenmerkend voor Sanders’ plaats in het vaderlands geheugen: hij is slechts nog bij weinigen bekend. Dat komt misschien doordat de Amsterdammer Sanders in 1947 naar de Verenigde Staten emigreerde en niet meer terugkeerde. Maar terecht is het niet. Paul Sanders was een duizendpoot met een groot netwerk, een sociaaldemocraat met visionaire gaven, een begaafd journalist én kunstenaar. Verzet tegen onrecht – fascisme, racisme, kolonialisme – loopt als een rode draad door zijn lange leven.

Componist en pianist **Julius Hijman** (Almelo 1901) groeide op in een muzikaal en kunstzinnig milieu. Hij studeerde piano bij Dirk Schäfer en voltooide zijn studie in Wenen bij Paul Weingartner. Voor compositie koos hij Sem Dresden als zijn leermeester. In de dertiger jaren trad hij regelmatig op als pianist, waarbij hij een grote voorliefde voor kamermuziekrepertoire had. Maar ook voor de moderne muziek van dat moment had hij grote belangstelling. In 1937 publiceerde hij in de Caeciliareeks – de ‘kleine bibliotheek voor muziekvrienden’ – een deeltje over Schönberg, Berg en Webern. Zijn eigen oeuvre – zo’n 80 composities – heeft een vooral poëtisch-romantische inslag.

In 1939 emigreerde Hijman met zijn vrouw en zoon naar de Verenigde Staten, omdat hij het naderend onheil in Europa voorvoelde. Daar werkte hij onder meer als docent aan het New York College of Music. Als lid van het Committee for Netherlands Music maakte hij bovendien propaganda voor de uitvoering van Nederlandse muziek in Amerika. Hijman stierf te New York op 6 januari 1969.

Fania Chapiro

DONDERDAG 12 OKTOBER 2023

20.15 UUR

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

VAN ARMENIË, VIA SPANJE NAAR NEDERLAND

PROGRAMMA POËTISCHE DIALOGEN 5

MariePepa Contreras, duduk
Rembrandt Frerichs, piano

Eigen composities en improvisaties en poëzie

MariePepa Contreras, foto jin feng

Rembrandt Frerichs

MARIEPEPA CONTRERAS

MariePepa Contreras is één van de weinige jazzhoboïsten ter wereld en actief in zowel de klassieke muziek als de jazz. Daarnaast bekwaamde zij zich op de duduk, het oorspronkelijk uit Armenië afkomstige dubbelriet instrument. Contreras werd geboren in Spanje waar ze haar klassieke opleiding volgde. In 2015 verhuisde zij naar Amsterdam om de jazz bachelor te doen aan het Conservatorium van Amsterdam. Zij heeft opgetreden met orkesten als Het Promenade Orkest, Nationaal Symfonisch Kamerorkest, De Koninklijke

Militaire Kapel 'Johan Willem Friso', Orquesta de Córdoba, Orquesta Sinfónica Provincial de Málaga, academy of Metropole Orkest, Nationaal Jeugd Orkest, Orquesta Ciudad de Almería.

REMBRANDT FRERICHS

Rembrandt Frerichs (1977) studeerde jazzpiano aan het conservatorium te Den Haag en in New York. Hij is hoofdvakdocent jazzpiano aan het conservatorium van Tilburg. Hij was finalist in de prestigieuze Deloitte Jazz Award en behaalde met zijn kwartet de tweede plaats op de internationale Blue Note records

jazz talent award. Rembrandt Frerichs woonde en werkte twee jaar in Cairo. Samen met Tony Overwater legde hij de basis voor Acoustic Compass, dat invloeden uit Arabische, Indiase en andere landen verwerkt. Hij initieerde meerdere formaties waaronder het Rembrandt Frerichs trio en Rembrandt en de Staalmeesters.

VRIJDAG 27 OKTOBER 2023

20.15 UUR

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

OLD SONGS RE- SONG

PROGRAMMA WENEN 5

Maarten Koningsberger bariton,

The Atlantic trio:

Janneke van Prooijen, viool

Ansfried Plat, cello

Bas Verheijden, piano

Ludwig von Beethoven (1770-1827)

- Irish songs

voor bariton en pianotrio

Thou emblem of faith WoO 152/11
Return to Ulster WoO 152/1
The elfin fairies WoO 154/1
Oh who, my dear Dermot WoO 154/5
Come draw we round a WoO 152/8
cheerful ring

Johannes Brahms (1833-1897)

- Deutsche Volkslieder WoO 33

voor bariton en piano

Es steht ein Lind
Erlaube mir, feins Mädchen
Da unten im Tale
Mein Mädél hat einen Rosenmund

Maurice Ravel (1875-1937) (arr. Bas Verheijden)

- 5 melodies populaire Grecques
voor bariton en pianotrio

In het programma 'Old Songs re- sung' voeren door Beethoven bewerkte volksliedjes de boventoon. De niet alledaagse combinatie van pianotrio en bariton was aan Beethoven wel besteed. Het lijkt in deze instrumentatie of stem en instrument steeds dichters naar elkaar toe kleuren. Bas Verheijden, pianist van het Atlantic trio verdiepte zich bij het bewerken van de volksliederen van Ravel en Buttersworth in hun stijl. Zijn bewerkingen klinken alsof ze door de meesters zelf werden geschreven.

Chanson de la mariée
Là-bas, vers l'église
Quel galant m'est comparable?
Chanson des cueilleuses de lentisques
Tout gai!

PAUZE

George Butterworth (1885-1916) (arr. Bas Verheijden)

- Songs from 'a Shropshire Lad'

voor bariton en pianotrio

Loveliest of trees
When I was one-and-twenty
Look not in my eyes
Think no more, lad
The lads in their hundreds
Is my team ploughing?

Johannes Brahms

- Andante con moto uit Piano trio No 2
Opus 87g

Ludwig von Beethoven

- Scottish Songs op 108

voor bariton en pianotrio

The sweetest lad was Jamie
Oh sweet were the hours
Faithfu' Johnie
Come fill, fill my good fellow

ATLANTIC TRIO BAS VERHEIJDEN, PIANO JANNEKE VAN PROOIJEN, VIOOL ANSFRIED PLAT, CELLO

Het Atlantic trio deelt een passie voor het herontdekken van vergeten meesterwerken. Kort na hun oprichting in 2003 maakte het trio tournees naar verschillende Atlantische kusten (Nederlandse Antillen, Noorwegen). In Gjøvik (Noorwegen) werd een jaarlijks Atlantic Chamber Festival opgericht. In 2008 verscheen er een cd met werken van Taneyev en Mendelssohn, in 2010 kwam de cd 'Traces of Brahms' uit.

De pianotrio's 'De tout mon coeur' van Willem Wander van Nieuwkerk en 'De zwarte

Monnik' (naar Tsjechov) van Alexander Comitas werden opgedragen aan The Atlantic Trio nadat zij hiervan de wereldpremières gaven.

In de pers wordt het trio gecompimenteerd voor het intense en warmbloedige samenspel.

In opdracht van Tijn Beckand ('Tiende van Tijn!') stond The Atlantic Trio in het middelpunt van een opname-project van de complete teruggevonden muziek van (opnieuw een vergeten componist) Charles Beckand, de Luikse overgrootvader van Tijn

MAARTEN KONINGSBERGER

Een grote verscheidenheid van stijlen is kenmerkend voor bariton Maarten Ko-

ningsberger.

Dat geldt voor zijn opera rollen, maar vooral ook voor zijn recitals, die bijna vier eeuwen repertoire omvatten. Zijn concertreizen voeren hem naar prestigieuze zalen en festivals over de hele wereld. Hij heeft ook vooral als liedzanger een internationale reputatie verworven. Hij heeft inmiddels meer dan twintig cd-opnames op zijn naam staan, waaronder Lieder van Franz Schubert met Graham Johnson. Hij is als docent verbonden aan het Amsterdams Conservatorium en het Centre de Musique Baroque de Versailles.

Bas Verheijden, Janneke van Prooijen, Ansfried Plat, Maarten Koningsberger

DONDERDAG 2 NOVEMBER 2023

20.15 UUR

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

EEN OOG IN DE ZEE, ARIADNE EN THESEUS

PROGRAMMA BRIEVEN, VERHALEN, GEDICHTEN EN BOEKEN 7

Helena van Heel, mezzosopraan

Fokke van Heel, hoorn

Vincent van Amsterdam, accordeon

Kenzo Kusuda, dans

Salomé Roodenburg, scenografie

Zephyr Brügger, regie

Willem Boogman, componist

Componist Willem Boogman verwerkte
Haydn's 'Arianna a Naxos' integraal in een
nieuwe compositie.

In de muziektheaterproductie 'Een oog in zee' wordt een versie gepresenteerd van de mythe van Ariadne en Theseus. Het libretto vertelt het verhaal vanuit het perspectief van Ariadne als een 'oog' op de waarheid 'in een zee' van leugens en manipulaties waarmee sommige machthebbers het volk hun wil opleggen. Haydn's 'Arianna a Naxos' is integraal verwerkt in een nieuwe compositie. De rollen van Theseus en Dionysos worden woordloos gespeeld door de hoornist en de accordeonist. Een danser voegt nog een extra dimensie toe door- in beweging- uiting te geven aan het gevoel van Ariadne.

Poster een oog in de zee

Helena van Heel, Fokke van Heel, Vincent van Amsterdam, Kenzo Kusuda, Salomé Roodenburg, Zephyr Brüggen, Willem Boogman

HELENA VAN HEEL

De Zweeds-Nederlandse mezzosopraan Helena van Heel beschikt over een repertoire dat zich uitstrekt van barok tot hedendaagse muziek en zij wordt geprezen om haar bijzondere vertelkracht die ze etaleert bij zowel de grote werken van J.S. Bach als bij kamermuziekconcerten, liedrecitals en muziektheater.

VINCENT VAN AMSTERDAM

Vincent van Amsterdam is een groot promotor van de klassieke accordeon. Zowel zijn bachelor- als zijn masterstudie heeft hij cum laude afgesloten aan de Fontys Hogeschool voor de Kunsten in Tilburg. Hij zoekt graag samenwerkingen met andere musici en zijn repertoire wordt gekenmerkt door een brede reikwijdte, die reikt van Scarlatti, Bach en Franck tot Gubaidulina, Nordheim en Schmidt.

FOKKE VAN HEEL

Fokke van Heel studeerde aan de conservatoria van Den Haag, Zwolle en Essen bij Oldrich Milek en Hermann Baumann. Na aanstellingen bij het Nederlands Ballet-

orkest, het Noordhollands Philharmonisch Orkest en het Radio Filharmonisch Orkest is hij sinds 1998 eerste hoornist bij het Nederlands Philharmonisch Orkest/Nederlands Kamerorkest. Daarnaast speelt Fokke van Heel regelmatig in diverse kamer-muziekensembles.

KENZO KUSUDA

Japanse choreograaf/danser Kenzo Kusuda ontsluit de poëzie van het dansende lichaam. Kusuda neemt het publiek mee naar een wereld vol fantasie. Zijn werk zit boordevol mystieke schoonheid dat verder gaat dan onze zintuigen kunnen waarnemen. Met slechts de beweging van zijn lichaam op een leeg podium weet hij het onzichtbare op te roepen.

SALOMÉ ROODENBURG

Salomé Roodenburg manifesteert zich als schrijver, dichter en als beeldend kunstenaar. In 2018 studeerde ze af aan de Gerrit Rietveld Academie, aan de afdeling Beeld & Taal. Zij onderzoekt manieren om haar teksten, meestal zijn dat gedichten, samen te laten vallen met beelden die ze maakt. Zij doet dat niet op

een illustratieve, maar op een associatieve manier.

ZEPHYR BRÜGGEN

Zephyr Brüggen is een theaterregisseur opgegroeid in Amsterdam en Italië en in 2021 afgestudeerd van de regieopleiding aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. Haar werk is het best te omschrijven als een gedicht. Muziek, beeldende kunst, het leven op straat, en de filosofie zijn haar grootste inspiratiebronnen. Ze zoekt het theatrale op in de werkelijkheid, en het werkelijke in het theater.

WILLEM BOOGMAN

Willem Boogman is al meer dan 30 jaar actief als componist. Ideeën die direct gereleerd zijn aan het dagelijks leven of aan bestaande muziek vormen veelal het uitgangspunt voor zijn composities. Voor Boogman is een muzikaal gegeven, zoals een melodie van Haydn, niet absoluut en kan door manipulatie van de elementen waaruit het is opgebouwd (het 'DNA' van de muziek) allerlei gedaantes aannemen, onafhankelijk van de muzikale stijl.

**'CONCERTEN
IN HET
HISTORISCHE
UTOPIA WEESHUIS'**

DONDERDAG 9 NOVEMBER 2023**20.15 UUR**

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

MINIMALISTISCH RAFFINEMENT

PROGRAMMA MUZIEK ZONDER TIJD EN EINDE EN BEGIN 3

Ralph van Raat, piano

Hans Otte (1926-2007)
- Das Buch der Klänge

Das Buch der Klänge wordt beschouwd als het meesterwerk van de Duitse componist Hans Otte. Het is een solo pianostuk, geschreven tussen 1979 en 1982. Het werk is zowel een terugkeer naar Ottes roots als als een nieuw begin. Het is een cyclische verzameling van 12 'hoofdstukken' die gedeeltelijk zijn geïnspireerd door John Cages verlangen om tot de oorsprong van geluid zelf te komen, het te bevrijden van het gewicht van verwachting en traditie en om al het geluid te zien als een manifestatie van de natuur. De piano is hierin een instrument van timbre en melodieuze klank met al zijn mogelijkheden van dynamiek, kleur en resonantie. Otte legt met deze compositie een verband tussen de focus op het geluid zelf, zoals gepropageerd door avant-gardecomponisten als John Cage en Helmut Lachenmann, en de introspectieve zoektocht, basis van de stroming Nieuwe spiritualiteit met componisten als Arvo Pärt, Henryk Górecki en Sir John Tavener. Door een consistent concept van de stroom van energie, geluid versus stilte, caleidoscopische kleurveranderingen, een algemeen gebrek aan basnoten en een natuurlijke progressie door heel verschillende emoties, blijft de muziek consistent.

Ralph van Raat

RALPH VAN RAAT

Pianist en musicoloog Ralph van Raat studeerde piano aan het Conservatorium van Amsterdam bij Ton Hartsuiker en Willem Brons, en Muziekwetenschap aan de Universiteit van Amsterdam. Hij geeft solorecitals en concerten met orkest in Europa, het Mid-

den-Oosten, Azië en de Verenigde Staten. Hij speelde als solist met onder andere het Koninklijk Concertgebouw Orkest, de Los Angeles Philharmonic en de BBC Symphony Orchestra. Hij behaalde prijzen bij diverse concoursen, zoals de Donemus-Prijs van het Prinses Christina Con-

cours. In 2003 is hij benoemd tot Steinway Artist. Hij is naast zijn concertpraktijk verbonden als docent hedendaagse pianomuziek aan het Conservatorium van Amsterdam en aan de postdoctorale opleiding van de Accademia di Musica di Pinerolo (Turijn, Italië).

VRIJDAG 17 NOVEMBER 2023

20.15 UUR

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

OP HET RITME VAN DE TAAL MET BABS GONS

PROGRAMMA BRIEVEN, VERHALEN, GEDICHTEN EN BOEKEN 8

Babs Gons, spoken word

Camerata Trajectina:

Saskia Coolen, blokfluit & viola da gamba

Nico van der Meel, tenor

Cassandra Luckhardt, viola da gamba

Constance Allanic, viola da gamba & harp

Arjen Verhage, luit & citer

Een taalproeverij! De kracht en schoonheid van het woord: een onuitputtelijke bron voor muziek en voor poëzie. Babs Gons, de koningin van spoken word gaat als onze gastcurator op onderzoek uit naar de woordkunstenars van weleer. Gezongen gedichten in de weelderige

lyriek van de 16 en 17e eeuw staan tegenover de rauwe eerlijkheid van Babs' eigen spoken word poëzie.

Twee totaal verschillende werelden, met elkaar verbonden door de liefde voor woorden en zinnen. Onderga Babs' ongekende muzikaliteit in performance, die Camerata Trajectina passend weerwoord geeft. De fluiten naast de dansende lettergrepen, de harp naast de ruisende klinkers. Reken op veelzeggende contrasten en verrassende overeenkomsten. Hoor het tijdsverschil wegvloeien op golven van dichtkunst. Beweeg mee op het ritme van de taal en het verhaal in de muziek. Een feest van taal voor liefhebbers van muziek, een feest van muziek voor liefhebbers van taal.

Babs Gons

Ensemble Camerata Trajectina

BABS GONS

Babs Gons is spoken word-artiest, schrijver en host. Ze organiseerde vanaf 2000 bijna tien jaar lang Palabras, een maandelijks podium voor jonge dichters en schrijvers in Paradiso. Daarna was zij jarenlang artistiek leider van de inmiddels landelijke organisatie Poetry Circle Nowhere die ze samen met Lies Aris oprichtte.

Babs staat met haar werk op festivals, literaire programma's, in musea, debatcentra en bibliotheken, draagt voor op radio en televisie en reist met haar werk de wereld rond. Door de maatschappelijke betrokkenheid en urgentie die uit haar werk spreekt wordt Babs ook regelmatig gevraagd haar werk te presenteren tijdens maatschappelijk initiatieven of gebeurtenissen zoals de Februaristaking en de Herdenking van het Slavernijverleden.

Ze presenteert verschillende programma's en is gastvrouw van de muzikaal-

literaire show Babs' Woordsalon. Daarnaast was ze jurylid van onder andere de J.M.A. Biesheuvelprijs, de Grote Poëzieprijs, de Annie M.G. Schmidtprijs, Film by the Sea en De Prijs der Nederlandse Letteren. Ze debuteerde in mei 2021 met haar eerste dichtbundel Doe Het Toch Maar, die werd genomineerd door de Herman de Coninckprijs en de Poëziedebuutprijs 2022. In hetzelfde jaar schreef ze het Boekenweekgedicht en werd ze genomineerd voor de podium poëzieprijs De Johnny en won ze een Poëziester met een van haar gedichten. Ze is de Vrije Schrijver 2021/22 van de Vrije Universiteit en is lid van de Akademie van Kunsten.

KERNLEDEN VAN HET ENSEMBLE CAMERATA TRAJECTINA

Kernleden van het ensemble Camerata Trajectina zijn Saskia Coolen (blokfluit & viola da gamba), Nico van der Meel (tenor), Cassandra

Luckhardt (viola da gamba), Constance Allanic (viola da gamba & harp) en Arjen Verhage (luit & citer). Daar waar nodig worden ze bijgestaan door Klaartje van Veldhoven, Wendy Roobol, Sytse Buwalda, Berend Eijkhout en diverse gastmusici. 'Wij houden van lage kunst met zijn liedjes van de straat, maar de hoge kunst met gecomponeerde liederen is ons net zo lief. De roemruchte 17e eeuw laten wij, evenals andere perioden, instrumentaal en meerstemmig tot de verbeelding spreken. Van Sweelinck en Schuyt tot geuzenliederen en zeemansliedjes. Wij zijn het muzikale geheugen van Nederland! In hun projecten belichten zij de muziek telkens in de context van een politiek, literair of kunsthistorisch thema; al dan niet in theatrale vorm. Camerata Trajectina combineert muziekwetenschappelijk onderzoek met stijlbewuste improvisaties en een speelse presentatie.

VRIJDAG 24 NOVEMBER 2023

20.15 UUR

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

HONGAARSE VRIENDEN IN NEDERLAND

PROGRAMMA VERVOLGDE COMPONISTEN 4

The Hague String Trio:
Justyna Briefjes, viool
Miriam Kirby, cello
Julia Dinerstein, altviool
Dimitri Malignan, piano
Natalia Szmydt, viool
Mikko Pablo, cello

Zoltán Székely (1903-2001)
- Trio voor strijkers
Paul (Pál) Hermann
- Trio voor strijkers
Geza Frid (1904-1989)
- Pianotrio
Franz Weisz (1893-1944)
- Suite voor piano

THE HAGUE STRING TRIO

The Hague String Trio werd in 2006 opgericht door Justyna Briefjes, Julia Dinerstein en Miriam Kirby. Zij ontmoetten elkaar in Den Haag na jaren van studie en werk in vele landen, waaronder Rusland, Mexico, Noorwegen, Engeland, Duitsland en Nederland, en kwamen bij elkaar om hun liefde voor kamermuziek te delen. Sindsdien hebben zij zich tot een hecht ensemble gevormd.

Het trio verkent graag het uitgebreide strijktrio-repertoire, van de geliefde meesterwerken tot minder bekende composities die volgens hen de moeite waard zijn om gehoord te worden.

Hun meest recente album, Celebrating Women! is een verzameling van nooit eerder opgenomen strijktrio's van vrouwelijke componisten uit de tweede helft van de 19e en eerste helft van de 20e eeuw. Justyna en Miriam zijn beiden lid van het Residentie Orkest in Den Haag en Julia is een vooraanstaand altvioldocente aan verschillende conservatoria in Nederland.

The Hague String Trio

Dimitri Maligna

DIMITRI MALIGNAN

De Franse pianist Dimitri Malignan genoot zijn opleiding in Frankrijk en studeerde daarna aan het Amsterdams conservatorium bij Naum Grubert. Hij schreef verschillende concoursen op zijn naam en treedt op in de belangrijke concertzalen in Frankrijk. Hij heeft een speciale voorliefde voor het voor het voetlicht brengen van onbekende muziek. In 2020 organiseerde hij het 'Missing voices' project, opgedragen aan in de Tweede Wereld-

oorlog vermoorde Joodse componisten. Na intensief research organiseerde hij concerten en maakte hij een documentaire over dit project.

NATALIA SZMYDT

De Poolse violist Natalia Szmydt studeerde af aan het Conservatorium van Amsterdam en de Orkestacademie. Ze maakt deel uit van het Artem trio. Natalia won prijzen op vioolconcoursen in Polen, Nederland, Oostenrijk. Ze speelt als solist en kamermusicus in verschillende ensem-

bles in heel Europa.

MIKKO PABLO

Cellist Mikko Pablo werkt samen met talloze orkesten en soleerde bij het Antwerps Symfonieorkest. Pablo is een enthousiast pleitbezorger van nieuwe muziek. Samen met Natalia Szmydt en Dimitri Malignan maakt hij deel uit van het Bosmans & Beyond ensemble, dat zich beijvert de muziek van Henriette Bosmans en andere, ten onrechte, minder bekende componisten uit te voeren.

Natalia Szmydt

HONGAARSE MUSICI IN NEDERLAND

Mikko Pablo

Franz (Ferenc) Weisz (Boedapest 1893) studeerde aan de Liszt-akademie piano en compositie. Op 24 december 1932 wordt Franz Weisz tot Nederlander genaturaliseerd. Franz Weisz gaf pianoles aan huis en had daarnaast van 1938 tot 1940 een aanstelling aan het Amsterdams Muzieklyceum als assistent van pianist/docent Alexander Borovsky. Franz Weisz weigerde onder te duiken: "Joh, ik heb me nooit met politiek ingelaten, dus ik ben niet interessant." Voorjaar 1943 wordt Franz aangehouden en afgevoerd naar de Hollandse Schouwburg en op transport gezet naar kamp Westerbork. Toen Franz Weisz in 1943 naar Westerbork gedeporteerd was, bleek hij zich daar nog altijd met muziek bezig te kunnen houden. Hij werd er door de commandant bevorderd van vuilnismans tot pianist.

Op 18 januari 1944 werd hij gedeporteerd naar Theresienstadt. Op 27 mei 1944 begeleidde hij in Theresienstadt de Tsjechische violist Karel Frohlich bij een sonate-programma. Vanuit Theresienstadt is hij op 28 september 1944 naar Auschwitz gedeporteerd waar hij op 30 september op 51-jarige leeftijd in de gas-kamer werd vermoord door de nazi's.

Franz Weisz

Géza Frid

Géza Frid (1904-1989) geeft als zevenjarig wonderkind zijn eerste concert. In Boedapest en vervolgt zijn studie bij Béla Bartók (piano) en Zoltán Kodály (compositie) en behaalt in 1924 zijn diploma. Als Zoltán Székely hem uitnodigt om naar Nederland te komen, grijpt hij die kans met beide handen aan. Eerst naar Nijmegen, dan naar Amsterdam. Tot het begin van de oorlog geven ze samen concerten door heel Europa.

Frid trouwt met de Nederlandse zangeres Ella van Hall en al spoedig wordt hun zoon Arthur geboren. De Tweede Wereldoorlog is een benarde tijd voor het jonge gezin. Frid is nog niet genaturaliseerd en loopt als stateloze Jood groot gevaar. Ze overleven de oorlog. Daarna hervat hij zijn optredens als concertpianist, begeleider en uitvoerder van kamermuziek. De tournees brengen hem tot in alle uithoeken van de wereld. Na de oorlog begint Frid weer met componeren. Zijn gevarieerde oeuvre omvat zo'n honderd werken die zich kenmerken door ritme, contrasten en melodien geworteld in de Hongaarse volksmuziek. Hij behoort tot de meest uitgevoerde componisten in Nederland.

Pál Hermann wordt in 1902 in Boedapest geboren. Hij gaat naar de Franz Liszt Academie en raakt hier bevriend met violist Zoltán Székely, pianist Géza Frid en hun leraren Zoltán Kodály en Béla Bartók. In Berlijn studeert hij verder als cellist. Hij gaat regelmatig naar Nederland waar Zoltán Székely inmiddels een nieuw leven heeft opgebouwd. Samen geven ze concerten in Nederland, Duitsland en Engeland. Hermann componeert enkele virtuoze werken voor hun duo, viool en cello. Als de Tweede Wereldoorlog uitbreekt woont Hermann in Berlijn en lukt het hem niet om terug te keren naar Nederland. In Toulouse denkt hij veilig te zijn, maar daar wordt hij in april 1944 bij een razzia opgepakt. Zijn transport richting Auschwitz rijdt door naar Litouwen. Daarna ontbreekt van hem elk spoor. Zijn partituren zijn bewaard gebleven en staan sinds enkele jaren regelmatig op concertprogramma's. In zijn virtuoze muziek is de Hongaarse invloed vaak duidelijk hoorbaar.

Zoltán Székely (1903-2001) komt kort na de Eerste Wereldoorlog uit Hongarije naar Neder-

Paul Hermann

Zoltán Székely

land. De jonge violist is opgeleid in Boedapest waar hij ook compositieles heeft gehad van Zoltán Kodály. Deze brengt hem in contact met Béla Bartók.

Hij geeft vele concerten, vaak samen met pianist Géza Frid en later met cellist Paul Hermann. In 1926 soleert hij bij het Concertgebouworkest in Amsterdam. Met dit orkest voert hij ook de compositie uit die Bartók voor hem schreef: de Tweede Rapsodie (1928). Naar deze compositie noemt Székely het huis dat hij in Santpoort laat bouwen, naar het ontwerp van Gerrit Rietveld: 'De Rapsodie'. Het Tweede vioolconcert van Bartók gaat in 1939 in première. Het staat regelmatig op het programma als Székely als concertmeester wordt benoemd van het Concertgebouworkest. Door zijn gemengde huwelijk loopt hij tijdens de oorlog iets minder gevaar. Toch overnacht hij vaak niet thuis uit angst voor arrestatie. Na de bevrijding maakt hij met het Nieuw Hongaars Strijkkwartet, opgericht in 1937, een wereldcarrière. Het kwartet emigreert in 1950 naar de Verenigde Staten. Later verbinden de leden zich aan het Banff Centrum in Canada, waar Székely tot het eind van zijn leven woont.

DONDERDAG 30 NOVEMBER 2023

20.15 UUR

€ 22,50 / studenten en jongeren tot 18 jaar € 12,-
leden 40% korting, zie pagina 131
koffie/thee inclusief

WILLIAM BUTLER YEATS, ALFRED EDWARD HOUSMAN EN JOHN MASEFIELD: ENGLISH SONG

PROGRAMMA GEDICHTEN OP MUZIEK 4

Emma Brown, mezzosopraan
Han-Louis Meijer, piano

W. B. Yeats

- The Sally Gardens

Trad. arr. Britten

- A Cradle Song

Ivor Gurney (1890-1937)

- Shy One

Rebecca Clarke (1886-1979)

- The Cloths of Heaven

Rebecca Clarke

- The Cloths of Heaven

Dilys Elwyn Evans (1918-2012)

A.E. Housman

Loveliest of trees

- Amy Summers (1996)

In Summer-Time on Bredon

- Arthur Somervell (1863-1937)

Is my team ploughing?

- George Butterworth (1885-1916)

With rue my heart is laden

- George Butterworth

With rue my heart in laden

- Amy Summers

John Masefield

Tewkesbury Road

- Michael Head (1900-1976)

A Wanderer's Song

- Tony Hewitt-Jones (1984)

By a Bier Side

- Armstrong Gibbs

By a Bier Side

- Ivor Gurney

Three Salt Water Ballads

- John Keel

Port of Many Ships

Trade Winds

Mother Carey

Sea Fever

- John Ireland (1879-1962)

Emma Brown en Han-Louis Meijer

EMMA BROWN

De Britse mezzosopraan Emma Brown is afgestudeerd in Muziek aan de Universiteit van Cambridge voordat ze naar Nederland verhuisde om zang en compositie te gaan studeren. Ze behaalde cum laude haar Master aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag.

Emma wordt veelvuldig gevraagd om te zingen tijdens Eerste Wereldoorlog- en Tweede Wereldoorlog herdenkingen in Engeland, Nederland, België en Frankrijk. Naast haar werk tijdens herdenkingen zingt Emma uiteraard ook nog zeer regelmatig klassieke uitvoeringen. Ze

werkt samen met pianist en vocal coach Han-Louis Meijer, en ze hebben samen de CD *Echoes of War* uitgebracht onder het Britse platenlabel *Floating World Records*. Haar composities zijn uitgegeven door *Edition HH*.

HAN-LOUIS MEIJER

Pianist Han-Louis Meijer treedt op als concertpianist en ook als begeleider. Hij debuteerde in 1988 in de Grote Zaal van Het Concertgebouw te Amsterdam als solist bij de wereldpremie re van het concert voor piano en harmonieorkest van Leo Smit. Hij begeleidde tijdens de Masterclasses van Elisa-

beth Schwarzkopf (1984 en 1986) en hij werkte als assistent-dirigent bij de Nederlandse opera. Vanaf 1989 tot 2002 werkte hij intensief en met veel plezier samen met de wereldberoemde sopraan Cristina Deutekom. Hij doceert aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag en staat internationaal bekend als zangcoach.

He Wishes for the Cloths of Heaven

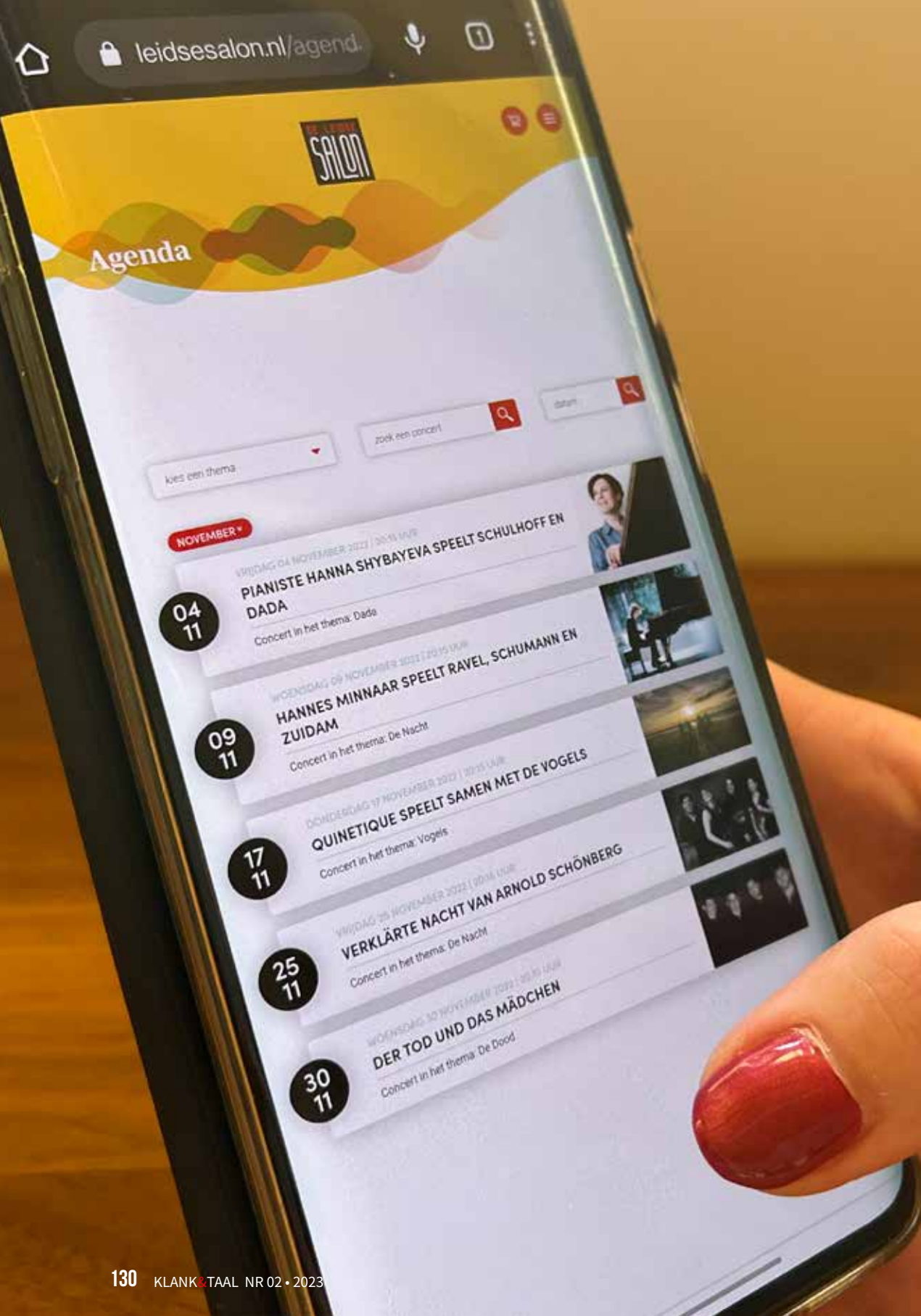
Had I the heavens' embroidered cloths,
Enwrought with golden and silver light,
The blue and the dim and the dark cloths
Of night and light and the half-light,
I would spread the cloths under your feet:
But I, being poor, have only my dreams;
I have spread my dreams under your feet;
Tread softly because you tread on my dreams.

(W.B Yeats)

Hij wenst zich het doek van de hemel

Ach, had ik van de hemel het bestikte doek,
versierd met goud licht en met zilver licht,
het blauwe, grauwe en het donkere doek
van nacht, van schemering en van het licht,
ik zou dat doek uitspreiden voor je voet:
maar ik ben arm en heb niets dan mijn dromen;
Ik spreid mijn dromen uit onder je voet;
dus stap voorzichtig, je stapt op mijn dromen.

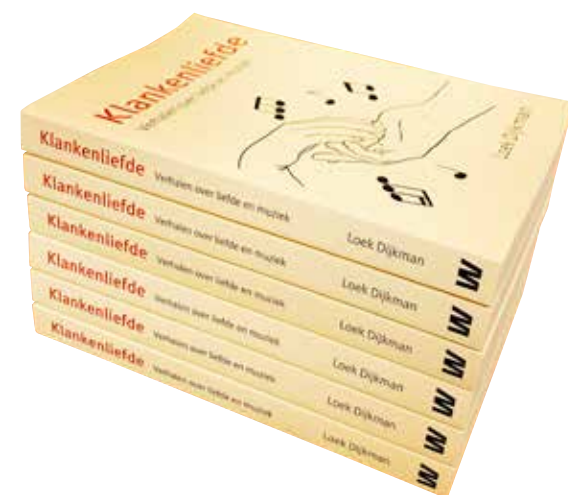
Leidse Salon

LID WORDEN

Voor 40 euro per jaar wordt u lid van de Leidse Salon. Als lid ontvangt u 40% korting gedurende dat jaar op de entreprijzen.

Bovendien ontvangt u als welkomstgeschenk gratis het boek *Klankenliefde, verhalen over liefde en muziek*. Het boek wordt u per post toegezonden.

40%
KORTING
OP DE ENTREEPRIJZEN
LEIDSE SALON

ALGEMENE INFORMATIE

De Leidse Salon

Hooglandse Kerkgracht 17A
2312 HS Leiden

071 516 48 48
info@leidsesalon.nl
www.leidsesalon.nl

Klank en Taal is een tijdschrift van De Leidse Salon.
De Leidse Salon is een initiatief van Stichting Utopa.

Kaarten voor de concerten zijn te bestellen via
onze website: **www.leidsesalon.nl**.
Betaling kaarten via de website of met pin op locatie.

Parkeren

Er is geen eigen parkeergelegenheid bij het gebouw; de dichtstbijzijnde parkeermogelijkheden zijn de parkeergarages Haarlemmerstraat (ca. 300 meter) of Garenmarkt (ca. 700 meter).

Let op: per 13 juni 2022 is het straatparkeren gewijzigd in Leiden. Alle parkeerplekken op straat zijn voor vergunninghouders, met uitzondering van een aantal locaties waar bezoekers maximaal 2 uur kunnen parkeren.

COLOFON

Redactie

Johan Luijmes
E info@leidsesalon.nl
W www.leidsesalon.nl

Vormgever & Uitgever

Stichting Utopa
Hooglandse Kerkgracht 17A
2312 HS Leiden

Fotografie

De redactie heeft geprobeerd van alle afbeeldingen te achterhalen wie de rechthebbende is. Voor zover bekend zijn de rechthebbenden bij de foto's vermeld. Wie kan aantonen recht te hebben op een of meer afbeeldingen in dit nummer zonder door de redactie te zijn benaderd, wordt verzocht zich binnen twee weken na het verschijnen van dit nummer bij de redactie te melden. Winand Fotografie omslag binnen- en buitenzijde, pagina 82, 83, 91, 114, 115 en 132. Met dank aan Unsplash, Pixabay en Pexels voor een aantal foto's in dit nummer.

WWW.LEIDSEALON.NL

ONTDEK DE LEIDSE SALON

DE LEIDSE
SALON

INTIEME KAMERMUZIEK
OP EEN BIJZONDERE
HISTORISCHE PLEK
IN LEIDEN

WWW.LEIDSESALON.NL